

౩౦౯౩౩౦ వ్రతిదినము వ్రకటింపబడును

VOL. 4. } చెన్న పట్టణము 1918 సం. ఫిబ్రవరినెల 22 వ తేది శుక్ర వారము } No. 269
 సంపుటము. ౪. } పింగళ నామ సంవత్సర మాఘ మాస శుద్ధ ద్వాదశి ౧౨. } సంచిక ౨౬౯

అమృతసంజీవి లేహ్యము,

అయ్యకాంత మార్గము.

ఈ లేహ్యము, మార్గము అనుభవములచే శుద్ధ కణములకలతో తయారుచేయబడినది. ఈ లేహ్యము, మార్గములచే నర్వ విధములగు శుభాసంబంధమైన వ్యాధులు నివారణ కాగలదు. ప్రపంచమున ముఖసంబంధమైన నెగ రోగములచే యెందరు వాధ వొందెదమంటున్నారో అట్టివారి కిది దైవతావరప్రసాదము. దీనిని సేవించిన రక్తము శుభ్రమై, పుష్టి నిచ్చి నరములకు పటుత్వమును కలుగ చేయుటలో మేటియైనది.

దీనిని స్త్రీలు, పురుషులు, అందరూ వాడవచ్చును. (586)
 48 దినములు సేవించు లేహ్యము, ద్రావకముగల సెట్టు 2-కి 8-8-0
 24 దినములు సేవించగల సెట్టు 1-కి 1-12-0
 1 సెట్టుకు పోస్టేజి 0-4-0. 2 సెట్టు కొనుగోలుకు పోస్టేజి ఇనాం. చిరునామ:— లేహ్యము డిపో,
 నెం. 6. వేంకటేశమెస్ట్రీ, వీధి, సామలకాపురం, మదరాసు.

సమాధానము

మనుజులలో కొందరు అపురూపముగా నెత్తిన శరీరమును పలువిధములైన కారణములచే నెడగొట్టుకొని, పురుషత్వము హీనమై, దుర్బలులై దుఃఖిసాగింపందు మునుగుచుండెదరు. ఈ లాటి కొరతను తీర్చుట కొరకే "మాజూశరహమాని" యనెడి అపురూప మగు హల్వాను సిద్ధపరచియున్నాము. ఈ హల్వా కాండకొరతను తీర్చి శరీరదృఢ్యము నిచ్చి వారలకు సంతోషమును కలుగజేయుటకు ఏలాటి అటంక ముండనేరదు. రక్తమును పరిశుద్ధముచేసి, రేహదార్ద్ర్యము, శరీరకాంతి, ముఖవర్ణము, పటుత్వము మొదలగు వాటిని తగ్గుక కలిగించును. మలమును విసర్జించి ఆకలిదీపనము కలుగ జేయును. ఒకటేలేప పరిశీలించి చూడుడు.

మాజూశరహమాని 24 దినములకు సేవించితగిన
 1 సేరు హల్వా క్రయం రూ. 2-8-0
 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.
 మదరాసు యూనాని మెడికల్ హాల్,
 నెం 489, మింటుస్ట్రీట్, పార్కు రోడ్, మదరాసు.

సగము ధరలు! సగము ధరలు!
 సగము వెలకు పుస్తకముల నిచ్చుట.

ఒక మాసము వలకే

పుస్తకభాండాగారములకును, పఠనీయ మందిరములకు సగము వెలకు ఇచ్చెదము. పొట్టుపుట్టు కొనువారిచే. ఈ క్రింద చెప్పబడిన వెలులు అసలు వెలులు.
 ధిల్లీ సామ్రాజ్యము (౨ 8) సుభద్రాద్వీపము (౨ 12)
 బృహద్వాసిష్టము (1-8-0) శ్రీ పదనభూషణము (౨ 12)
 ఆంధ్రభగవద్గీత (౨ 4) బాలార్చనా విధి (౨ 8) బాల సహస్ర నామావళి (౨ 1) మూర్త్యార్చనార్థ శర నామావళి (౨ 1)
 వేద్యాంశుల ధర్మచంద్రిక (౨ 6) పర్యత సంవత్సరము (2 ౨)
 ప్రశ్నోత్తర జీవకళావిర్భావ దీపిక (౨ 1) ముక్తచేత్యరతకము (౨ 1)
 వేదలనాటి ముద్దకథలు (౨ 4) మూర్తిత్రయోపాఖ్యానము (12 ౨)
 శ్రీనీతిపద్యరత్నావళి (6 ౨) వార్షికవ్రతవర్తికారి పట్టాభిషేక పద్యములు (1 ౨) చొల్లంగి మాహాత్మ్యము (1 ౨)
 లోసామద్ర చరిత్ర (1 ౨) రాజారామ మోహనరాయలసందేశము (1 ౨) ప్రబోధతారావళి (1 ౨)
 ముఖ్య గమనింపు. — పుస్తకము లన్నియు ఒకేతూరి తెప్పించుకొనువారికి మాత్రము సగము ధరలు.
 (1067) భాస్కర కంపెనీ,
 23, బందరు వీధి, మదరాసు.

ఆదిపచ్చికొన లేక జున్ను

తులం 1 కి రూ. 3-8-0

సేవాశక్తి పుస్తకము, మంచిది తులము. 1-కి ...	80-0-0
మంతువు పుస్తకము తులము 1-కి ...	2-0-0
గోకోపనము, మంచిది ,, ...	10-0-0
రసభిజ్ఞము తులము 1-కి ...	0-10-0
పచ్చకర్పూరం ,, ...	2-0-0
చాలామృతము సీపా 1-కి ...	0-12-0

అమృతాంజనం డిపో, 6, శంకరాచార్యవీధి, మదరాసు.

అమృతాంజనము

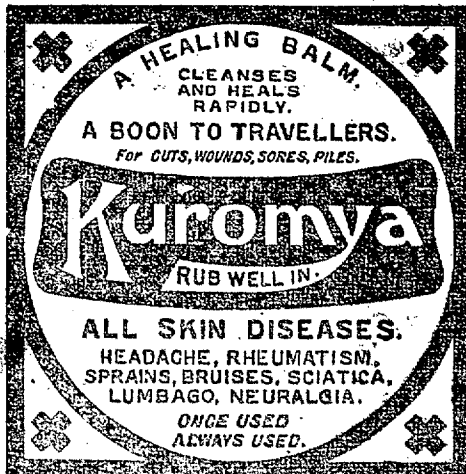
అన్ని రోగములకు పరమామృతము.
 చక్కని దబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.
 తలనొప్పిల మాన్పును.
 పొట్టుపుట్టు నొర్రులకు చాలా బోలును. వాదముపు
 పొట్టుల నొర్రులను.
 సువాసనగలిగి యుండును.
 పరిమియించు ముండదగినది.
 వడము లివలించే హిందూ మతమునకు
 తియ్యారయ్యేటటువంటి మంచిమందు.
 దీనిని విదేశములలో కూడ నాడుచున్నారు
 అమృతాంజనము డిపో, హిందూ అండ్ క్రైస్తవ.

Gonozone or Gonorrhoea Mixture

A safe and reliable remedy for urethral discharges. This reliable remedy is the combination of several efficacious and harmless valuable medicines, which exercise a beneficial action on the urinary organs in gradually restoring them to their normal and healthy condition. It destroys the disease germs and prevents the further increase and spread of the disease. It relieves pain, inflammation and burning sensation and stops the discharge in a week. The regular use of this mixture for some time effectually cures all long-standing and acute forms of gonorrhoea and gleet.
 BOTTLE RS. 2-3-0. By V. P. RS. 2-12-0
 The services of a Registered Medical Practitioner and experienced Medical Officer are available on payment of his fees from 8 to 10 A. M. daily. 1081
 Please write legibly giving your full address.
 A. H. Solomon & Co., (Dept-A-D)
 No. 29, Thana St. Chintadripet, MADRAS.

Just the Balm you Need HIGHLY RECOMMENDED.

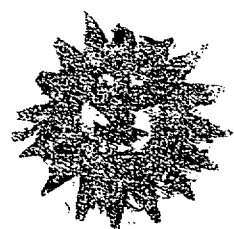

KUROMYA BALM—is the GREAT HEALER. It commends itself to heal immediately it is applied to the affected part.
 A SCHOOL MASTER—said after using Kuromya Balm "IT IS FINE" not many words but they speak volumes.
 A MAGISTRATE—who had used "Kuromya" said "the cold on my chest was GREATLY RELIEVED and my HEADACHE QUICKLY passed away".
 A GENTLEMAN—wrote saying "I found Kuromya Balm A WORLD OF GOOD in an external attack of PILES."
 EVERY HOME—should possess a tin of Kuromya READY FOR ALL EMERGENCIES. It is INVALUABLE.
 Order a tin to-day and you will not be disappointed.
 BE SURE and ask for Kuromya Balm.
 ACCEPT NO OTHER SUBSTITUTE.
 (1044)

Price—ONE RUPEE - Postage EXTRA.
 Messrs. SPENCER & Co. LD., MOUNT ROAD, MADRAS.
 Price Only One Rupee Per Tin.
 From:—Messrs. Spencer & Co., Mount Road, Madras.

కుంకుమ పువ్వు

పువ్వులమును నిర్మలమునగు కుంకుమ పువ్వు మావత్తవొరకును. కొనువారు మూర్త్యుకూర్చుట గమనింపుడు కరస్పాకడచ్చు మొదలగువారికి ఇంట్లోను ప్రాధమికముగాను :—
 ఎస్. నారాయణ అంబే కంపెనీ,
 (58) 21, హామ్మం వీధి, బాంబాయి.

సమకాలికాభిప్రాయములు

(1)

మద్యపాన నిషేధము.

త్రాగుబోతులను పూర్తిగా నాశివేయవలసిన దని సామ్రాజ్య శాసనాన్ని సభలో నిన్ను తీర్చిదిద్దము తీర్మానము నుపసాదించిరి. వీరి యుపసాదన చండిత మదన మోహన మాత్రమే, నురేంద్రరావు బెర్రెగడ్డ వే బలపరుడని యెను. కాని ఈయనపాదనకు 20 వోట్లు అనుకూలముగను, 33 వోట్లు ప్రతికూలముగను వచ్చుటచే నదరు తీర్మానము త్రొసివేయబడెను. త్రాగుబోతుల నష్టము లేదని యెవ్వరు చెప్ప సాహసించలేదు. కాని, అందులో మితముగ త్రాగుటచే నంతగ నష్టముండునని చెప్పటకు వలనవడదు. అనియుగాక కల్లు స్వాభావికపదార్థము. అయ్యది యనేక వ్యాధులకు సయిత ముపయోగించుచున్నది. అట్లే బ్రాహ్మసారాయమున్న గుని రోగనివీడితలు నదా వాసుకొనుచుండును. ఇట్టి యోగ్య ధర్మముగను పదార్థమును సంపూర్ణముగ నీవేధింప కాసేంప గోరుట సమంజసముగని గనబడుటలేదు. ఈ మత్తుపదార్థములనుమితిముగ నుపయోగించువారికి గలిగెడిచెడుగులు మితిముగ వాడుకొనువారికి గలుగుట యరుదు. కాబట్టి పదార్థము యొక్క ఉపయోగము అతివ్యవాయకమని నిదర్శనపూర్వకముగ దొరతనమువారికిఁ జూపించినదే. మధుపాననిషేధమును గోరుట యుక్తముగ నుండలేదు. అనియుగాక ఈ మత్తుపదార్థములు సహితకాలమునండి సయిత మున్నట్లును, శేవుఁడు మున్నగు సురాసురులుగూడ దీనినిపయోగించుచున్నట్లు మన పురాణముల మూలమున దెల్లమగుచున్నది. ఇట్టి పదార్థముల వాడుకను నిర్మూలించినవని మనపూర్వులెందరో ప్రయత్నించి విఫలమైనవారగుటయు, అనేక నిదర్శనములు గలవు. మనవారలెగాక సామ్రాజ్య ప్రభువులు సయితము వెన్నెనుండి యియ్యది దురాచారమనియు, దీనివగుట నిర్మూలించినవే గాని దేశ మతివృద్ధి నొందదనియు యోచించి, చట్టముల దిట్టముగ నేర్పరచియు నిన్ను నుసోదధులైరి. కాబట్టి ఎవ్వరో కొందఱు మాత్రము త్రాగుబోతుడనుచే దిద్దుతలెను. దేశా రోగ్య నిమిత్తమున, తాత్కాలిక సామ్యముకొరకును మితముగ నుపయోగించు వారినిగూడ నిదర్శించుదని మనకుట భావ్యముగ లేదు. (ఆంధ్రప్రదేశ్)

జాతీయ విద్య

(2)

శిశుసంరక్షణాభివృద్ధి నిధి.

శిశుసంరక్షణాభివృద్ధి నిధి అతి ప్రయోజనకరమైనది. ఆంగ్లదేశమునందు ప్రజలు తమతమ బిడ్డల సామ్యముకొరకు విశేషముగ జాగ్రత్తగలిగియుండుదురు. అచ్చట విద్య నిష్పంధమును ఉచితము నైనను, తమ బిడ్డలసహాయము కొరకు చేయవలసిన పని యెంతయైన గలదని వాచెలుగుదురు. సామ్యత్యాగమున కిదియే సమయము. ప్రతివారును కొద్దిగనో గొప్పగనో సామ్యత్యాగమును జేయుచునేయున్నాడు. కొందఱు తమ కలిప్తము లగుభద్రతలను, కుమారులను, తండ్రులను త్యాగముచేసిరి. ఇట్టి సామ్యత్యాగదినములందు నలు అనవసరము లగుభూమిలను నగునగలకొనుపులు లేకుండ ఎవ్వరును ప్రతుకకుండక పోరని యిటీవల మారక బోగొర్రెబ్బిణి యనినది. కాని బిడ్డలవిషయమైనవేలెంతటి జాగ్రత్తయినను అధికముకావాలదు. బిడ్డలకు అత్యుపయోగకర మగుజాతీయవిద్య యవసరము. వారి నతిజాగ్రత్తతో చూచుచుండుటయు నగత్యము. బిడ్డల విషయమున వ్యయముచేయుటకు ప్రతి దమ్ముడియును జాతీయ సామ్యమునకు వ్యయపఱుపబడినదియే యగును. కనుకనే ఆంగ్లదేశమునందలి స్త్రీలు శిశుసంరక్షణాభివృద్ధినిపేర మొక నిధి నేర్పరిచిరి. బిడ్డలు కుటుంబ భూమిములు, జాతీయ భూమిములు, అట్టి భూమిములలోను దేశభూమిములను వ్యయముచేయుట సంభావ్యము. ఇట్లు నిధి కార్యాలయమున ఆంగ్లదేశపు అన్ని భాగములనుండియు నగుట కుప్పులు తెప్పలుగ పడుచున్నవి. పురుషులును తమ తమ దేశభూమిములను నిధిలోనునరున్నారు. ఇంగ్లండునందలి బిడ్డలకుంటే భరతవత్తు బిడ్డల విషయమున విశేషతరజాగ్రత్త మొనరుట యవసరము. సహజముగ బ్రతిఘటనాత్మకములను తమ తమ బిడ్డలయెడ కలిగియుండు జాగ్రత్త ప్రేమలకుంటే అధిక జాగ్రత్తను ప్రేమపూర్వక విచారణమును బ్రతిఘటన బిడ్డలకు లభించుచున్నది. శిశుసంరక్షణ భూమి నిధిమూలమున బిడ్డల కెన్నున సౌకర్యములు గలుగుచున్నవి. అట్లే భారతీయ వారీమణులును తమ బిడ్డల విషయమున జాగ్రత్త గొనవలె?

ప్రతి గ్రామమునందును, ప్రతి పురమునందును, ప్రతి జిల్లామునందును స్త్రీలు తమ బిడ్డలయెడ గలుగు ప్రేమతో తమ తమ భూమిములను త్యాగముచేసి, ఇతరులకు మార్గదర్శకులు గావలరా? భారతీయయువతి ఒక భూమిమును త్యాగముచేయుట యనగా భరత మాతృసాదముల కడ సారితోషకము మొనరుటయే. వీరి మూలమున భరతభూమికిని, త్యాగముచేసినవారికిని భరతమాతృభక్తిర్యాదము సిద్ధించును. శిశుసంరక్షణ భూమినిధినివలన వచ్చు సామ్యతయు జాతీయ విద్యకొరకు వినియోగింపబడును. ఇట్టివిధిని మొట్టమొదట యేనుండలము వారు ప్రారంభించెదరో చూడవలసియున్నది. (జి. ఎన్. ఆరంజేలుగారు)

కలవు బ్రతేము:— కలకత్తా, హౌరా, డార్జిలింగు, రంగపూరు నగరములలో దొరతనపు నినియ శాఖయందు రూ 12ల జీతము గాని అంతకు తక్కువజీతమును గాని బడయు వారలకు ధాన్యపు కళవునకు గాను ఒక రూపాయి నధికముగ నీయవలసినదని దొరతనము వారు ప్రకటన చేసిరి.

వృత్తాంతములు

(3)

‘అనుచు’ ఉత్సవనిధి:—నై నిధికి ఉత్తర మలబారు జిల్లా ‘అనుచు’ ఉత్సవనిధి తమ జిల్లానుండలి చిరక్కాల్, కొట్టయ్యము, కిరంబాండుతాలూకాలలో రూ॥ 36564-1-2 లు వసూలు చేసిరి.

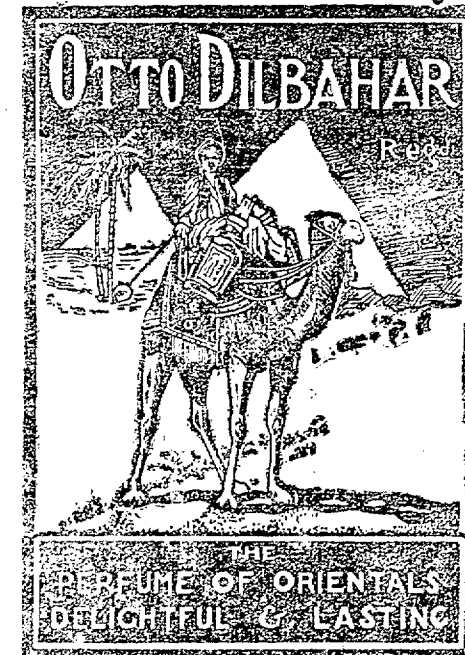
నడికిన నూలు దొంగతనము:— కొయింబత్తూరు నందలి కాలేశ్వరము బట్టలయంత్రశాలలలో గొంతకాను క్రిందట నడికిననూలుకట్టు కొన్ని పోయినవి. యంత్రశాలయ జమాను లీవాద్రను పోలీసువారికి తెలియబరచిరి. వారు దొంగలను వెదకు భోగట్టాలపై ఒక కూలివానిని పట్టుకొనిరి. అతడు తనకుండి కూలీలలో 4 గుళి పేర్లు వివరించెను. వారు కూడ పట్టుపడిరి. తామెనుగురుకు కలిసి నూలును అపహరించి యంత్రశాల ఇంజనీరు రామకృష్ణగారి గృహమును దానిని దాచివేసినట్లు వారు చెప్పిరి. రామకృష్ణగారి యిల్లు సోదా చేయబడెను. నూలు బయలుపడినది. ఇంకను భోగట్టాలు విడివిగ చేయబడుచున్నది

రైలుగార్డుమీద కేసుచేయబడుట:— బెంగళూరు నుండి గోదగున కొకచట్టువస్త్రముల బంగి నెం 1 రు వ మొలు రైలుమీద రుపబడెను. ఆరీసిక్కులో దాను రైలుమీదను నవ్వును తనతోగూడ నావట్టువస్త్రముల బంగిని క్రిందకు దింపెను. మఱుసటిదినమున నెం 4 రువ మొలుబండిలో బెంగళూరునకు బోవునపు డాగార్డు తనతోగూడ ఆవెట్టెను రైలులో జేసికొనెను. రైలుకడుగునంతలో ఆరీసిక్ ప్రేమనుమాప్తురుగా కొక అరీసిక్ పుచ్చుకొని దానిననుసరించి గార్డులెండిని సోదాచేసి పట్టువస్త్రముల బంగిని పట్టుకొనిరి గార్డుమీదను వానిసహాయముదను చేయబడినకేసు రాబోవుమార్చి నెల 2 వ తేదీని విచారణ జరుగును.

చీకటి వీధులలో బండ్లకు దీపములు లేకుండ దోలుట:— బొంబాయిలో గత శుక్రవారము రాత్రి 9 గంట లవఘనము కామాటిపుర సందులో నొక గృహమును నివసించుచుండిన యశోదాబాయి అను నొక ? సంవత్సరముల బాలిక ఆసందులోనే తన గృహమునకు కొంచెము దూరములో నుండిన తన బంధుగుల ఇంటికి బోవుచుండెను. వీధిలో దీపములులేవు. ఒకరి మొగ మొకరికి అగుపడ నంత చీకటిగ నుండెను. ఆ సమయమున దీపములులేని జిల్కాబండి నొకదానిని ఇబహిమ్ ఖాదరును నా డాబాలికు ఎదురుగ దోలుకొని వచ్చుచుండెను. ఆమె కలవరపడి ఎటు తప్పుకొనక నిశ్చేష్టురాలై నిలబడెను. బండివా డామెను చూడక ఏమీ అట్టలే దనుకొని బండిని దోలుకొని బోయెను. ఆమె బండికింద పడి వెద్దకేక చేసెను. తక్షణమే బండివాడు బండిని యాపెను. కేకనువినిన వాటికొంద రచ్చటప్రొగుపడి మరణానృథుండుండిన యామెను ఆనువత్రికి దీసికొనిబోయిరి. కాని ఆమె అచ్చట నురణించెను. బండివాడు ప్రస్తుతము పోలీసువారి యాధీనమందున్నాడు. కేసు విచారణ జరుగును.

స్వదేశీ పంటలు

యుద్ధమువలన నన్ని సరకుల ధరలును పెరిగినట్లే పలకల ధరలు గూడ పెరిగినవి. పలకలు క్రింది తరగతులలో చదువువారి కుండి తీరవలెనని వేరుగా గ్రామము బనిలేదు. అంస పసికనముని వారు పలకలను పొచ్చుగా పగులగొట్టుచుండును. ఈప్రయత్న ధరలలో పలకలను కొని యిచ్చుట చాలకష్టము ఈచిట్టము తొలగించుటకు గుంటూరులోని ఎద్వర్డు కంపెనీవారు స్వదేశీ పలకలను తయారుచేసిరి. వీరి పలక శలగాదు. కంగుతో చేయబడినవి. ఇది మామూలు చిన్నపలకపై జున నన్నది. చాల తేలిక. పగులదు. దీనివెల రు 0-5-0 లు మాత్రమే. సీసాలేకుట్రులలో నదుర్బుదినది. చాలకాలము మన్నును చట్టమునకు నీలిరంగును పలకకు నట్లురంగును చేయబడెను. గాతీపలకల కుంకుకర్రచట్టము లూడిపోవునట్టి సీసాలేకుట్రులు లూడిపోవు. చేయిబారిపడిన పగులవు. ఈ వైజు గాతీపలక కెత్తునున్న భరతబట్టి చూచిన యిది చాల చక్కయని తెలియుచున్నది. అది గాక ఇవి స్వదేశీపలకలు. ఆంధ్రదేశమున తయారుచేయబడినవి గాన జాతాభిమాను లందఱును ముఖ్యముగా వాంఛుతెల్లరు. హోమయాలాసంఘమువారును జాతీయకళాశాలల విశ్వవిద్యాలయముల వారును లోకలు బోధులు పురపాలకసంఘములవారును వీరికి ప్రోత్సాహమొసగదగుగాక.

మిక్కిలి మనోహరముగను చూసిన 1231
(రిజిస్టరు) ఆటో దిల్ బహార్. (రిజిస్టరు) కాబడినది.)
ఇష్టానుసారపు నుచి కనుమగనగి, సాటిలేని మనోజ్ఞ మగు మనావనగలది.
అల్పాహలుగాని, సారాముగాని, చేర్చబడకయే నిధము
చేయబడిన శేవల పుష్పసారము.
నీ కువాలపై కొన్ని విందువులు చియకరించినచో, మనోగృహము
నువాసు ని స్మృతమగును.
ఈ క్రింది ధరమాణముల సీసాలలో ముద్రము.
పన్నువైజు (అర డ్రాం) సీసా 1-8 రు 0-8-0
పన్నురక్తము వైజు 1-1 డ్రాం ,, ,, 0-12-0
పేరొకవైజు 2 ,, ,, 1-2-0
నెడ్డవైజు 4 ,, లెక ప్లే డ్రాస్సు ,, 2-0-0
వి. పి. ఖచ్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకతలు.
కట్టెల, ఇట్టెలులందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిమపులలో మోరతును. దీనిని
అనేకమగు నకులు సెంటలు కలవు. కావున, తాము కొనునపుడు సీసావైజు
ను, కాట్టెనను అ:కోదీల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలించుము. ఈఆటో
దిల్బహార్కున్న సలక్ష్యములను పరిశీలనచేయ గోగువారి దిగువవారికి
ప్రాసినచో అజాతమృతుగల మనావనకాట్టె ఉచితముగ పంపుదురు.
సోల్ నజంట్లు ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కో; నెం. 1505, జమ్మూమునీదు హొంబయి.

శ్రీరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘము:—డాక్టరు ఏ. సి. నేనుగారు శ్రీరాష్ట్రీయ మార్కెటా రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమునకు కార్యదర్శిగా నియమింపబడిరి. ఆ సంఘమువారు గుమినర కన్య, డాక్టరు నేను, ఎస్. ఏ. ఆనంద్, రాయ సాహెబు చంద్రకా ప్రసాదు, లాలా బస్వదత్తగార్లను కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘ సభ్యులుగా నియోజించిరి.

శ్రీమల్లము సంఘము:—ఈనెల 21వ తేదీన పగలు 10-11-45 వ ఈసంఘసమావేశము జరిగినది. కృష్ణసాయాది పరిశ్రమలవిషయ మాలోచింపబడినది. మహమ్మదీయ విద్యా వర్ధకతనుగూర్చి వాక్కి చెప్పబడినది. ఆర్థిక సంఘము, పరిశ్రామికవిద్య పరిశ్రమలకు వాణిజ్యమునకు దోరతనమువారి సహాయము, యంత్రకాలల ఏర్పాటు మున్నగు విషయములు చూచింపబడినవి. ఈసభ మరల 22 వ తేదీన జరుగును.

కాలిపోయి మరణించుట:—జోలారుపేట రైల్వేస్టేషనుకు సమీపమందుండిన యొక పోలములో చిన్నదిబ్బువీధి ఉండిన ఒక కట్టికవారి బాటాకుగుడిసెకు నిప్పంటుకొనెను. మంటలు క్రమేపివృద్ధియగుటచే కట్టికవాడును నానిభార్యయు బైటకువచ్చి 9 సంవత్సరముల బాలని, 8 సంవత్సరముల బాలికను లోనబడిచివేసిరి. పదిసందినచ్చి పంటలు ఆర్పివేసి బిడ్డలను దక్షిణంపునకు వారిగురువు కాలిపోయిరి.

మోటారుక్రిందపడి మరణించుట:—బొంబాయిలో ఈనెల 15 వ తేదీన ట్రెన్స్ వెస్ట్ విధిగిరిన సెక్ మోటారుబండి బోవుచుండెను. దోడ్మన కర్డుగ సెక్ భారతీయ క్రైస్తవుడు బోవుచుండగా బండిని నడుపువాడు బండివడికిగిరించి నడపుచు మార్గమున కడ్డకుగ తెచ్చని వారికి సంజ్ఞ చేసెను. వాడు త్రాగి వడలు తెలియకుండుటచే వాడుబండికి త్రోవ యివ్వఁగా ఎడమప్రక్కకు తిరిగిపోవుచున్నది అలోచించి బండిఎడమప్రక్కకు ద్రిక్కుబడినది. వాటి వాడు బండికడ్డముగ నే వచ్చుటచే బండి వానిమీద నుండి బోయెను. ఆతడు ఆసు ప్పటిలో మరణించెను.

ప్రమాదము:—బొంబాయి గవర్నరు వెల్లింగ్టన్ ప్రభువుగారు 21 వ తేదీ నాటియుదయము నేటకుబోయిరి. నేట నుండి నరలుచుండ వారిశుట్టుము కాలకు దెబ్బతగిలి క్రింద పడినది. వెల్లింగ్టన్ గారు దాని తలమీదికి బారిపోయి తలక్రిందులుగ పడిరి. నేటాడువారిలో నడికమందియు, వైద్యులును, వెల్లింగ్టన్ సలిగారును అహోహితి బోయిరి. వెంటనే ఆసుచరులు వారిని మోటారుబండిలో గూర్చుండబెట్టి దోరతనపు గృహమునకు తీసికొనిపోయిరి. ప్రస్తుతము వారిస్థితి తృప్తికరముగనే యున్నదని తెలియుచున్నది. పడిపోయిన వెనక కొంతవరకు వారికి చైతన్యము లేకుండెను.

మైనూరు శాసనసభ:—ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యమునుగూర్చిన చర్చ చాలజరిగినది. న్యాయస్థాన పరిపాలక శాఖలను విడదీయు విషయమును దోరతనమువారాలోచించుచున్నారు. ఏప్రిలు నెలలో పునర్విధానం లేకును ప్రస్తుతము శాసనసభలో నియోజిత సభ్యులు 8 మందియు నియమితులు 5 గురును కలరు. మొత్తమున ఆసభికా సభ్యుల సంఖ్యయే హెచ్చుగానున్నది. నీరివిషయమై విధిగిరిగా చేయబడిన నూచనల నాలోచించెదము అనుగబడదగిన ప్రశ్నల ఫిరేవరినెలలో 20 చేయబడినవిగాని అన్ని ప్రశ్నలను సాధారణముగా నడుగబడుటలేదు గాన దాని నింకను మార్చవలసిన అవసర మగుపడెను. తీర్మానముల నుపసాదించుకొని స్వాతంత్ర్యమునుగూర్చి ఆలోచింపబడును. ఆర్థికసంఘమును నిగమించుటనుగూర్చి ఉత్తరువు లివ్వబడును. కాంగ్రెసుగూర్చి సంఘ సభలో సభికావలతో సమానసంఖ్యగల అసభికారులు కూడ నియమించవలసిన సంఖ్య యిపు డగుపడెను. అని ఏ. ఆర్. థెనర్లీ బి. సి. ఎస్. గారు నుడిచిరి. విద్యుత్ సేవలపడిన తరగతులవారి బిడ్డలకు విద్యావేతనముల నిచ్చుట కుంఠింపబడిన లక్ష్యరూపాయలలో విశ్వవిద్యాలయ విద్యావేతనమునకు 9000 లును ఇతరవేతనములకు 56,000 లును కట్టవలసివచ్చినది. మొత్తము 59 విశ్వవిద్యాలయ వేతనములలో 10 లింగాయతులకును 14 మహమ్మదీయులకును ఇతర వేతనములు 839 లోను 167 మహమ్మదీయులకును 197 లింగాయతులకును 127 మహమ్మదీయులకును యివ్వబడినది. ఈ బి. సి. ఎస్. చర్యకర్తగా గనిరి.

మాండలి జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ఎఫ్. హెచ్. ట్రీవెన్సు నుగారు న్యాయవాదుల దూరంతున నచటి న్యాయవాదులందరును కట్టకట్టి కొద్దనకుపోవుట మాసిరి. అంతమేజిస్ట్రేటుగారు ముఖ్యులగు న్యాయవాదులలో సెక్రెటరీ లేఖను వ్రాయుచు న్యాయవాదుల దూరంతుట తనయభివృద్ధి కు దోహదము, తనమాటలకు తేనియచ్చాడులు కల్పింపబడినదనియు, తా నాపలుకుల న్యాయవాదులందరికి నుద్దేశింపలేదనియు, నిష్కారణముగ తనకాలమునంతయు పాడుచేయుచున్న న్యాయవాదులవిషయమున తనకు కొంచెము అధికార ముండవలయుననియు తెలియజేసిరి.

బొంబాయి యింటియద్దెలు:—బొంబాయి దోరతనము వారి కట్టులో బొంబాయిరాజధానియందు ఇంటియద్దెల నిష్ప ప్రకారము హెచ్చింపకుండ శాసించుచు సెక్ బిల్లు ప్రయోగింపబడినది. ఈ శాసనమును మొదట బొంబాయిగవర్నరును, సామెన్టీతాలాకాయందుకు, కరాచి పురపాలకమండలముందుకు ఉపయోగింప నుద్దేశింపబడినది. ఆసభ్యక మైన మర యొక్కవేతమునకైన నుపయోగించుట కది దోరతనమువారి కధికారమిచ్చుచున్నది. ఈ నియమము యుద్ధానంతరము ఆరు మాసములకు తక్కువకాకుండగను, రెండుమాసములకు మించకుండగను ఉపయోగింపబడును. 1914 వ సంవత్సరము ఆగష్టు 3 వ తేదీనాటి కంటిఆద్దె చెల్లుచుండెనో అనియే న్యాయమైన యద్దె యని నిశ్చయింపబడినది. నూటికి 10 చొప్పున వృద్ధి చేయుట కనుపతించబడినది. పృస్తుతిమున్న బాడుగలు సరిగ నన్నవియు మారినవియు నిశ్చయించుటకు స్కాబుకాజుకోర్టులకు అధికారము లీయబడినది.

చిన్నల తిరుగబాటు:—ఇటీవల చిన్నల చేసిన తిరుగబాటును గూర్చి రంగూను “మైక్రు” పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది చిన్ కొండల మామంటెండెంటు జి. ఎం. రైలు గారిని చిన్నలు కొట్టిరి. కాని గాయములు మాని ఆతడిపుడు స్వస్థుడయ్యెను. మొట్టమొదట వారు తిరుగబడినపుడు హాకా వద్ద 80 గురు సిపాయింట్లకథలు లుండిరి. అసిస్టెంటు మామంటెండెంటులు ముగ్గురుగాక మరినలుగురు యూరోపియను లుండిరి. హాకా ఫాలములకు మధ్య చెట్టుపై చెట్టును దొంగిరిగ నెట్టుటవలనను, తుపాకులగుల చిన్నలందును దారికాయుట వలనను రాకపోకలకు చాల కష్టముగనుండెను. హాకాయందున్న శ్రీమల యూరోపియనులను రక్షించుటకు ప్రత్యేక ప్రయత్నములు గానింపబడినవి. ఈ సంగతి తెలిసిన వెంటనే మేజరు యర్నూ గారు మిలిటరీ పోలీసు దళముతో హాకాకు బోయిరి. యూరోపియనులు నుంచి ప్రదేశమునకు గొంపోవబడిరి. తక్కిన ప్రదేశములనుండియు మరికొన్ని దళములు వచ్చినవి. అంతనాకొండవారు మరల కొండలకు బయలుదేరిరి. బాటలు మగల యథారీతిని బాగుచేయబడినవి. ఒకసిపాయి చంపబడినది. అందుగురికి ‘దెబ్బలు తగిలినవి. శిక్షకడతలు చంపబడినవి. అనేక గ్రామములు తగులవెట్టుబడినవి. భారతీయ వైనికులేడుగురికి దెబ్బలు తగిలెను. ఒకదామూత్రము చంపబడినది. ఇప్పుడా ప్రదేశమంతయు శాంతవంతముగ నున్నది.

లండను, ఫిబ్రవరి 19:—పరామనైస్యములతో నున్న ఒక విశేషమును కొంతమంది వైనికులకు కీక్రిందియభిప్రాయము గలదని తెలుపుచున్నాడు.—పశ్చిమరంగమున గొప్పయవ స్కూందనమునొనరించుటకలె నాకస్మియుగ సౌకర్యపరాయణము నొనరవలెనని క్రైస్తవులు తలచినది తలంపవచ్చును. ఆసంతో మతిను ప్రీతునకర్త పరామనా కొనరించిన దాడిని వర్ణించుచు 15 నిమిషములలో 5000 గుండెల ప్రయోగించి రని చెప్పెను. ఆ సమయమున 12 గురు వైనికులు ఖైదీలుగ పట్టుపడిరి.

లండను, ఫిబ్రవరి 20:—వార్తానర్తకును పోలండు దోరతనమువారు పోలండును క్రొత్తగ చెప్పిన రీతిని వివరించుటకు తమ యసమృత్తి తెలిపిరి. ఆ యసమృత్తి జర్మను ఆస్త్రియను ప్రజలమీద యుద్ధము ప్రకటించినట్లున్నదని “లోక లాంజింగు”పత్రిక వ్రాయుచున్నది. యుద్ధము త్వరలో నంత మొందిన గాని 80 లక్షల టన్నుల బయలుగల నౌకలను, 100 లక్షల వైనికులను వెంటనే ఆమెరికాదేశము పంపవలయునని గూడ ఆ పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

సానికవార్తలు

సెనేటుసభ్యులు:—ఈ సంవత్సరము మార్చి నెల 8వ తేదీ సాయంకాలము 4½ గంటలకు సెనేటుసభ్యుల సమావేశము సెనేటు హాలులోజరుగును.

మోటారుబండిని నడపువానికి శిక్షవిధింపబడుట:—ఎగ్ మారుసుండి బండి నడుపుకొని వచ్చి చింత్రాపేటకు దిగుగుద్దెలో దప్పప్రక్కకు బండికి త్రప్పుటచే తంబుస్వామికి 2 రూ॥ లు జూల్కానా విధింపబడినవి.

భగవత్ గీతోపన్యాసము:—రేపటిదిన మదయము (23-2-18) 8 గంటలకు మైలాపూరునందలి పి. ఎస్. ప్రారంభవిద్యాపాఠశాలా మందిరములో గౌ॥ నాయమూర్తి సదాశివయ్యగారు భగవత్ గీతోపన్యాసమును చెప్పుదురు.

జాతీయమస్టులు:—కళాశాల విద్యార్థులు జాతీయమస్టులతో కళాశాలకు రావచ్చునని బందరునోటికి కళాశాల ప్రభుమోహాధ్యక్షులు కళాశాల ఉపాధ్యక్షులకు వ్రాత మూలముగ తెలియపఱచిరి.

పైదాపేటశాఖా స్వరాజ్యసమితి:—ఈనెల 23-వ తేదీ శనివారము ఉదయము 7 గంటలకు పై సమితి సభ్యులు సమావేశమై కొన్ని కొన్ని ప్రయములను ఆలోచించెదరు.

సుగుణవిలాససభ:—ఈనెల 23-వ తేదీ శనివారము సాయంకాలము 6 గంటలకు విప్లవీయ పురమందిరమున ఈసభవారు స్వర్ణ కృంభలములు అరి నాటకమును, 24-వ తేదీ సాయంకాలము 6 గంటలకు నందనార్ నాటకమును ద్రవిడభాషలో ప్రదర్శించెదరు.

ఉపన్యాసము:—వెరియగుట్టనందలి కాగొప్పేమను మోడలు సాతశాలా మందిరములో ఈనెల 24-వ తేదీ సాయంకాలము 6-15 నిమిషములకు రావుసాహెబు డాక్టరు యు. రామారావుగారు మనము త్రాగెడు జలమును గూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

సత్ సంఘము, పైదాపేట:—సంఘ యజమాన్యము క్రింద రేపటిదిన మదయము (23-2-18) 7 గంటలకు వెరుమలో కోవెల వీధిలోని రామానుజ విజయవిలాస మందిరములో బ్రహ్మశ్రీ మరమనూరు గణేశాశ్రమియగారు భగవత్ గీతోపన్యాసమును చెప్పుదురు.

వాణికోత్సవము:—సాహుకారుపేట ప్రాగ్రా సీట్ యూనియను సాతశాల 5-వ వార్షికోత్సవము ఈ సంవత్సరము ఏప్రిలునెల 28-వ తేదీన జరుపబడును. ప్రతిసాహుక ఈ సందర్భమున జరుగు ఆటలు, మార్చి నెల 31-వ తేదీన జరుగును.

ఉపన్యాసములు:—ఈనెల 25 వ తేదీ సాయంకాలము సాయంకాలము 5-45 నిమిషములకు వరదాముత్రి యప్పన్ వీధి నెం. 53వ వ గృహమును పి. గుబ్రహ్మణ్య అయ్యు బి.వి.ఎల్.టి. గారు భారతసంఘ నిర్మాణము నందు కొన్ని పద్ధతులు, అను విషయము గూర్చి ఉపన్యసించెదరు. రావు బహదూరు టి. విజయరాఘవాచారియగారు అగ్రా సనాధిపత్త్యము వహించెదరు.

ఈనెల 27 వ తేదీ బుధవారము సాయంకాలము 5-45 నిమిషములకు పై భవనముననే పండిట్ ఏ. మహదేవ శాస్త్రియార్ బి.వి. గారు హిందూమత సంఘ సంస్కరణము గూర్చి ఉపన్యసించెదరు. న్యాయమూర్తి సదాశివయ్యగారు అగ్రాసనాధిపత్త్యము వహించెదరు.

హైకోర్టు శిల్పపులు:—రాజోవు మార్చి నెల 29 వ తేదీ లగాయతు ఏప్రిలు 1 వ తేదీనకు హైకోర్టు మూసివేయబడును.

ఉరీకేసులు:—రాజోవు ఏప్రిలునెల 8 వ తేదీ లగాయతు హైకోర్టులో ఉరీకేసులు విచారణచేసే బడును.

ఆంధ్ర పత్రిక

1918 సం॥ ఫిబ్రవరినెల 22-వ తేది

శుక్రవారము.

రాష్ట్రవిభజనము

(1)

ఏ యద్యమ మయినను మూడు విధములగు పరిణామము జేంది తీరును. ప్రథమమున నూతనో ద్యమము పరిహాసపాత్రమగును. అటుపిమ్మట నుద్యమన్యాయము గూర్చి చర్చ ప్రారంభమగును. ఉద్యమము లాభదాయకమా యను సంది యముదలించును సందియములు వీడిన పిమ్మట నుద్యమముపై గాఢాభిమాన ముదయించును. ఆంధ్రరాష్ట్రోద్యమ మాంధ్రదేశమున మూడవ దశయందు బ్రవేశించినది. రాష్ట్రపునర్నిర్మాణ సమస్య హిందూదేశమున ప్రథమావస్థ యిపు డిపుడే దాటుచున్నది. ఈ సమస్య యనగనే పరి హాసాస్పదముగనుండుకాలము గడచినది. శర్మగారి తీర్మానము దేశమునందు విమర్శనమును పురికొల్పినది. శర్మగారి తీర్మానమునకు ప్రతికూలముగ నుపన్యసించిన సామ్రాజ్య శాసననిర్మాణ సభ్యులు గూడ సూత్రముపై క్రబలమగు నాక్షేపణల జేపు జాలకపోయిరి. ఇదివరకు కే. పి. బోసు అను వారు రాష్ట్ర నిర్మాణ సమస్య గూర్చి వ్రాసి యుండిరి. అపుడు నూతన రాష్ట్రము లెయ్యవి నిర్మింపవలయునో ఆ యేర్పాటుల విషయమై వ్రాయుటలో, ఆంధ్రరాష్ట్రము పేరైనను సూచించి యుండలేదు. ఆంధ్రుల యాందోళనము హిందూ దేశపు దృష్టి నాకర్షింప లేదనుటకు బోసుగారి వ్యాసమే నిదర్శనమని మేమపుడు దెలిపియుంటిమి. అటు పిమ్మట ఆంధ్రుల సుస్వరము ఆంధ్రే తరుల కర్ణపుటముల నెమ్మొదిగ జొచ్చెను. ప్రత్యేకాంధ్ర మహాసభ విజయవాడయందు జరిగిన నాటినుండియు రాష్ట్రనిర్మాణసమస్య ప్రాబల్యము గాంచెను. కే. పి. బోసుగారు రాష్ట్రవిభజనము గూర్చి తీరిగి మరియొక వ్యాసము నిపుడు వ్రాసిరి. నూతన వ్యాసమున ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణావశ్యకత గూర్చి గూడ వీరు సూచించిరి.

మాంటాగూగారికి విజ్ఞాపనములు సమర్పించిన నాటినుండియు, బోసుగారి దృష్టి యీ విషయమై ఎక్కుడుగ నాకర్షింపబడినది. (1) పంజాబు శాసననిర్మాణ సభ్యు లిరువురు సింధురాష్ట్రమును పంజాబునందు జేర్పవలయునని కోరిరి. (2) ఓడ్రులు ప్రత్యేకరాష్ట్రమును గోరిరి. (3) ఆంధ్రులు తమకొక రాష్ట్రము నొసగవలయునని గోరుటయేగాక దేశమునంతను భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రములుగ విభజింపవలయునని గోరిరి. (4) కూర్గ వారు ఉన్నతవ్యాయక్తానము గల ప్రత్యేకరాష్ట్ర నిర్మాణము గోరిరి. (5) వంగదేశీయు లొకరు రాష్ట్ర విభజన మవసరమని దెలిపిరి. (6) గోవిందదాసు గారి సమస్య నొక పొత్తములో చర్చించిరి. (7) హిందూనుండి గూడ నిట్టి ఏర్పాటులు సూచింపబడినవి. (8) కర్ణాటక గారు స్వల్పరాష్ట్ర నిర్మాణము స్వపరిపాలనాస్వాధీనమున కత్యవసరమని చెలుపుచూ, యీ విభజనము సాధ్యమగు సంతవరకు భాషాసాంప్రదాయముల ననుసరించి యుండవలయునని యనువదించిరి. ఈ సూచనలన్నియు బోసుగారి దృష్టి నాకర్షించినవి. దేశములో నుండే ప్రతి భాషకును ప్రత్యేకరాష్ట్ర

మొసగుటకు బోసుగారికిష్టములేదు. అటులగావింపవలయునని శర్మ మొదలగు రాష్ట్రవాదు లెవరును గోరుచుండుటలేదు. ప్రతిభాషకును ప్రత్యేక రాష్ట్రముండుట యాదర్శముగ నుంచికొని ప్రస్తుతము కొన్ని రాష్ట్రములను మాత్రము నిర్మింపవలయునని బోసుగారు వాంఛింపుచున్నారు. ఓడ్రులు ఆంధ్రులు మహారాష్ట్రీలు, హిందీ భాష మాటలాడువారు, ప్రత్యేకరాష్ట్రము బడయ నర్హులని బోసుగారి యభిప్రాయము. హిందీ భాష మాటలాడు వారధికసంఖ్యాకులుగ నుండుటచే వారికి, రెండు రాష్ట్రములుండక తప్పవు. కాని బోసుగారి వంటి విమర్శకులు రాష్ట్రవిభజనము విషయమై యనవసరమగు భీతిని జెందుచున్నారు. ఇపుడున్న రాష్ట్రములలో కొలది మార్పులతో భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజనము గావింపవచ్చును. ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు ప్రత్యేకపు టేర్పాటులవసర ముండవు. మహారాష్ట్రము నేర్పరుచుటకు మాత్రము కొన్ని నూతనపు టేర్పాటు లవసరమగును. ఓడ్ర, కన్నడ రాష్ట్రముల నిర్మాణమునకు చిక్కులు విశేషము లేవు. వంగ, విహార రాష్ట్రము లిదివరకే ఏర్పడియున్నవి. స్వపరిపాలనా విధానము నేర్పరుచుటలో యోచింపవలసిన కఠినసమస్యలలో, నిది విశేషమగు సంక్లిష్టసమస్య గాదు. అయినను బోసుగారు ప్రస్తుతము నాల్గయిదు నూతన రాష్ట్రముల నిర్మాణమును వెంటనే కొనసాగింప వలయునని ప్రభుత్వమువారిని హెచ్చరించుచున్నారు. వెంటనే యిట్టి యేర్పాటుల గావించుట సాధ్యమాయని పలువురకు సందియము గలుగవచ్చును. ఇందుకు బోసుగారి రీతిని సమాధాన మిచ్చుచున్నారు. “నేను సూచించిన రాష్ట్రపునర్నిర్మాణమును ప్రయాస లేకుండ గావింపవచ్చును. ప్రభుత్వ కార్యదర్శి గారు లండనుకు వెడలక పూర్వమే యిక్కార్యమును సాధింపవచ్చును. ఈ యేర్పాటుల వెన్వంటనే జరుపవలయునని నే గోరుచున్నాను. ఏలనన ఈ సూచనల నాచరణలో బెట్టుటకు నూతనపు చట్టముతో గాని, పార్లమెంటు శాసనముతో గాని ప్రసక్తి యుండదు. రాజప్రతినిధిసభ వారొక్క ప్రకటనమును గావించి, అవసర మగునెడల హైందవ శాసననిర్మాణసభలో నొక చట్టమును గూడ ప్రవేశపెట్టిన యెడల రాష్ట్రనిర్మాణమును సమకూర్చవచ్చును.” బోసుగారు తమ వ్యాసమున సర్ జాన్ స్ట్రాచీ, సర్ జార్జి ఛెన్నే, సర్. థామస్ హాల్లరు నెన్, సర్. బి. ఫుల్లరు, సర్ ఆండ్రూ ఫ్రేజరు, మొదలగు నధికారులు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రనిర్మాణావశ్యకతనుగూర్చి యెసగియుండిన యభిప్రాయములను తమవాదమున కాధారముగ ప్రకటించిరి సర్ ఆండ్రూ ఫ్రేజరుగారు “హిందూదేశపు రాజులు, రాయతులు” అను గ్రంథమున ప్రజలకు స్వభాషపై గల యనురాగమును వర్ణించిరి. భాషానుబంధ కారణముచేతనే, శంబలుపూరు మండలమును, నికనయదు ఓడ్రభాష మాటలాడు జిల్లాలను మధ్య రాష్ట్రములనుండి దీసి బరిస్సాకు జేర్పించితిమనియు, అయిదు హిందీ మండలములను వంగదేశమునుండి మధ్యరాష్ట్రములందు హిందీభాష మాటలాడే జిల్లాలతో జేర్పించితిమనియు, సర్ ఆండ్రూ ఫ్రేజరుగారు వ్రాసిరి. కర్ణాటక ప్రభు వీ సమస్య యన్ని సమస్యలలో కెల్ల ముఖ్యవసర మయినదని వ్రాసియుండెను. హిందీగారి సందేశ ప్రకటనమున ఈ సమస్య ప్రాముఖ్యము గాంచెను. హిందీగారి ప్రకటనమున రాష్ట్రనిర్మాణమున కీ సూత్రములు సూచింపబడినవి.

(1) రాష్ట్రపు సరిహద్దులు పరిపాలనాసౌకర్యమునకు దారి జూపవలయును.

(2) ప్రజాశయముల సంతృప్తిపరుపవలయును.

(3) రాజకీయ, పరిపాలనావసరములపై నాధారపడియుండవలయును.

(4) నూతనపు టేర్పాటులు ఆర్థికముగ సాధ్యము గావలెను.

(5) అయ్యవి జాతి భాషా సాంప్రదాయముల ననుసరించి యుండవలెను.

(6) రాష్ట్ర నిర్మాణము దేశరక్షణమునకు వీలుగ నుండవలెను.

పై సూత్రములతో సాధ్యమగు సంతవరకు భాషా ప్రయుక్తరాష్ట్ర నిర్మాణము గావించుట యసాధ్యము గాదు. హిందీగారి సందేశ ప్రకటనానంతరము యీ సమస్య తార్కికవిషయముగనే గాక, జాతీయ నిర్మాణమునకు ప్రధానాధారముగ జూపట్టుచున్నది. జాతి మత భాషా భేదములతో విరాజిల్లుచున్న భిన్నసంఘముల నుండి, భారతజాతిని సృష్టించుటకు మార్గము లరయుట యవసరమగుచున్నది. భారతజాతీయను నామమాత్రోచ్ఛారణతో లాభ ముండజాలదు. పరిపాలనా స్వాతంత్ర్యము హిందూ దేశమున కొసగబడనున్న సమయమున, భారత జాతీయ నిర్మాణము సుసాధ్యము గానిచో, స్వరాజ్య ప్రదానము వివరీత ఫలము నిచ్చును. కావున బోసుగారిండు కొక్కమార్గమే కలదనియు నీ క్రింది విధాన మవలంబింపవలయు ననియు హెచ్చరించుచున్నారు.

“జాతీయనిర్మాణమున కొక్క టే మార్గము. సంయుక్త జాతీయ నిర్మాణమునకై పూనుకొనవలయును. అందు ప్రతిరాష్ట్రమును ఉపజాతులకు నిలయములుగ నుండవలయును. రాష్ట్రములు సాధ్యమగుసంతవరకు జాత్యైక్యత ననుసరించి నిర్మింపబడవలయును. విభేదములకును, అనూయ మొదలగు భావములకును ఎడమిచ్చు పరిస్థితులను తొలగింపవలయును. దేశమంతయు చేరికగ నుండవలయును. ఓడ్రము, బేహారి, సింధి మరాఠీ, తెలుగు ఓడ్రము మొదలగు భాషల కలయికను దొలగింపవలెను.”

శర్మగారి తీర్మాన మోడిపోవుటచే, విభేదముల కెడమిచ్చు రాష్ట్రవిభజనము మొదలగు వితండవాదము లింతటితో నడగిపోయిన పనియు, సంఘ సంస్కరణ పరాయణులకు గొప్ప విజయము చేకూరిన దనియు, ఇండియను పోషలు రిఫార్మరుపత్రిక యిటీవల సంతసించి యుండెను. కాని భాషాసమస్య విషయమై నిజమగు కలవర మిపుడే ప్రారంభమయినదనియు, అయ్యది దిన దినాభివృద్ధి గాంచుననియు, యీ పత్రిక త్వరలో దెలిసికొనగలదు.

మాతృపూజాదివసము.

:0:

ధిల్లీనుండి యాంధ్రులొక రిటుల మాకు వ్రాయుచున్నారు.

“ఆంధ్రమహాజన సభ జరుగు దినములలో గాని, లేక మరియొక దినమునందు గాని, ఆంధ్రులు మాతృస్తవము గావించి యుత్సవముల జరుపుట యవసరము. స్వీయదినమును సామ్రాజ్య మందంతటను జరిపిన విధముననే, మాతృపూజా దినసమును గూడ జరుపవలయును. లక్ష్మీబాగు వంటి యేర్పాటు గావించి, ధనవంతు లట్టియేర్పాటునకు బహుమానముల నొసగవలయును. ఇందు కేర్పడు టిక్కెట్లపై వచ్చు మొత్తమును ఆంధ్ర నిధి కియ్యవలయును. సాహిత్యపు పోటీలు సలుప

వలెను. ఆంధ్రవ్యాస రచనలో నిపుణులయిన వారికి బహుమతుల నొసగవలెను. ఆంధ్రములో వక్తృత్వమునందు గెలుపొందిన వారికి బహుమతుల నొసగవలయును కవిత్వములో ప్రతిభ జూపిన వారలను బహుకరింపవలెను. చిత్రలేఖనము మొదలగు కళలకు గూడ నిట్టి యభిమానమునే జూపవలయును. పోటీకై నిలచువాడు ప్రవేశ సరుసుము నొసగవలయును. ఈధనముగూడ ఆంధ్ర నిధికి జేరును. ఆదినముననే వస్తుప్రదర్శన మొకటి గావింపవలెను. ఆంధ్రదేశమున దొరకు వివిధ వస్తువులను ఆప్రదర్శనమునకు బంపవలెను. ఆంధ్రదేశ జరిశ్రమలు, కళానైపుణ్యము లందు ప్రదర్శితము గావలయును. ప్రదర్శనమునకు వస్తువులను బంపువారు ప్రవేశధనమును బంపవలెను. ప్రదర్శనమునకు టికెట్లుపై వచ్చుధనము ఆంధ్రనిధికి జేరవలయును. ఇట్టి మహోత్సవములను ప్రతివత్సరమునందును జరుపుట లాభకరము.”

వై సూచనలగూర్చి ఆంధ్ర మహాజనులు మననము జేయుదురని గోరుచున్నారము. ఆంధ్రులలో నీ తరుణమున కార్యోత్సాహమును పురికొల్పుట యవసరమగుచున్నది. ఆంధ్రులలో గాఢమగు దేశభావనము, కార్యపరిత్యము పెంపొందవలయును. ఆంధ్రుల సందేశమును భారతదేశమున నలుగడలను వెదజల్ల వలయును. ఇక్కార్యమునకు ధనసముపార్జన మత్యవసరము. ఆంధ్ర నిధికి ధనము సమకూర్చినగాని కార్యభారము వహించుటకు సాధ్యకడదు. మాతృ పూజోత్సవములను దేశమందంతటను జరుపుటచే, ఆంధ్రులలోని దేశభావనము ప్రజ్వరిల్లి, ఆంధ్రులను కార్యశూరుల గావించుటకు తోడ్పడునని యూహింపుచున్నారము.

కర్నూలుమండల ప్రబోధము

జాతీయోద్యమములందు కర్నూలు మండలము తగిన శ్రద్ధ వహించుటలేదను కొంచెమెను గారి యెత్తిపొడుపు వాక్యములు కర్నూలుమండల వాసులలో రోషమును పుట్టికొల్పినవి. కాచి మెనుగారి వాక్యము లాధారరహితము లని రావు బహదూరు యస్. వి. సరసింహారావు పంతులు గారు పత్రికలకు వ్రాసిరి. కంభము, కర్నూలు లలో 1916, 1917 సంవత్సరములందు జరిగిన మండలసభలలో ఆంధ్రరాష్ట్ర తీర్మాన మంగీకరింపబడినది. ఆరన ఆంధ్రమహాజనసభను కర్నూలుమండల సభవారా హానించి యున్నారు. మాంటాగూగారికి వంసిన ఆంధ్రరాయబారమున, కర్నూలు మండలమునకు ప్రాతినిధ్య మొసగబడెను. ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సంఘ మవసరమని, కర్నూలు మండలము చట్టుదల జూపెను. అట్టి స్థితిలో, ప్రభుత్వము పక్షమున సత్యము చెలినకొనకుండ తాత్కాలికలాభమునకై కొంచెమెను గారు ఇచ్చవచ్చినటుల ప్రసంగించుట, విస్మయము గలిగించుచున్నది. కర్నూలు మండల వాసు లీ విషయమై విచారించ నక్కరలేదు. నిజ మెన్నటి కయినను వెల్లడిగా గలదు. అధికారులు ప్రజాశయములను నిరోధించుట ప్రజల షే మమునకే పరిణమించుచుండును. అయ్యది ప్రజాశయములను రగుల్కొల్పుచుండును. కొంచెమెనుగారి వాక్యములు నిరాధారము లని చూపుటకు, కర్నూలుమండలవాసులు జాతీయోద్యమములయెడ తమకు గల గాఢాభిమానమును ప్రస్ఫుటము గావింపవలెను. ప్రజాభ్యుదయమునకై నెక్కుడు శ్రద్ధ వహించి పాటుకడవలెను. రానున్న ఆంధ్రమహాజన సభను జయ

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర సమస్య

శర్మగారి తీర్మానము

(౧)

మహారాష్ట్ర కేరళి: లోకమాన్య తిలకుగారి అభిప్రాయము

బాబు నురేంద్రబాన్స్ తీగారి యుపన్యాసము

మహారాష్ట్ర కేరళి.

పూనాయందు మహారాష్ట్ర భాషాయందు తిలకు మహాశయులు ప్రకటించుచున్న కేసరిపత్రికాయందు శర్మగారి తీర్మానము గురించి 12-వ తేదీన ప్రకటితమైన సంపాదకీయ వ్యాసమునకు ఆను వాదమును క్రింద చూద్రించు చున్నాము:

వై సూరాయిగారి చట్టవిర్యాణ సభయందు 6 వ క్షేత్ర పరి దినమున, గౌరవనీయులగు శర్మగారిచే జరిపిన భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రవిర్యాణమును గురించిన తీర్మానము చర్చింపబడెను. కాని దేశీయముక్తయ్య, దేశభాషలయొక్కయు విద్యాభ్యుదయముక్తయ్య, దురదృష్ట మింకను లోపించినందున నా తీర్మానము ప్రోసిరేయబడెను. మన పక్షములో వారి నేమన మెంత తుచ్చముగ జూతుమో, ఒకరిని గురించి మతీయొకరికి మనలో నెంత యాదరభావము కలదో మనలో బాబు పరిచేయవారియొక్క ఉద్దేశములను బుద్ధివైభవమున, తెలివితేటలను మన మెట్లు వెక్కిరింతుమో, యన్న విషయములను భారతమంత్రయెనుట నొక నాటక మాడి చూపవలయునని సభ్యులు మొదట నేర్పాటుచేసికొని యుండినను, లోక నియమ సభా సదు లీ తీర్మానమును గురించి మొన్నటి సభలో తమ సంభాషణముల జూపిన వారిని మించిన అనాదరభావము తమతోడిసభ్యునియెడ జూపియుండ రని మాతలంపు. లోక నియమ సభ్యుల సదుద్దేశములను గురించి నొరతనమువారి యధికారు లిదవజుకు సకాలమునందును ఆకాలమునందును తమ సంశయమును వ్యక్తపఱచుట కలదు. అయినను ఈతదన సర జేమ్మనబోలేగారికి గా॥ శర్మగారి తీర్మానములో నేమియు వెత్తినను కానబడలేదు. ఇంతయికాదు. ప్రభుత్వము వారి తీర్మానమును ఎదురింపక, తటస్థభావముతో నూరకుండు రనియాడెను చెప్పెను. ఇట్లుండ లోకనియమ సభ్యులె గా॥ శర్మగారి సదుద్దేశమును వివరితమని వర్ణించుటయు అందును గా॥ జిన్నా గారు, లోకప్రియత సంపాదించుటలైన విూరిట్టి తీర్మానమును వెట్టిరి, అని అగౌరముగఁ జెప్పట యంతయు గర్హనీయము. గా॥ శర్మగారులోకప్రియత సంపాదించుట కిట్టి తీర్మానములను కొన్నింటిని ప్రతిపాదించునెడ, గా॥ జిన్నా గారిదివజుకాని లోకప్రియత పోగొట్టుకొనుటకు కొన్నింటిని బనిచేయుచుండురా యేమి? గా॥ శర్మగారి వాదపద్ధతిని, పోతువులను ఖండింపఁ జేతకానియెడల, 'శేషం నిర్ణయాపూర్వ యెకో' (మిగిలినది తిట్టతో నింపు) మన్న అశ్లాఘ్యపద్ధతిని ఆవలంబింపకుండ లోకనియమ సభా సదులు మానము ఫరించి యూరకుండిన యెడల వారి సారాసారనివారకత్తే యైనను వెల్లడియై యుండును. కాని వాడు అందరు గౌరవనీయ సభ్యులకును, నిందించుటలో ఆహమహమిక

ప్రదముగ జరిపి, కర్నూలు మండలము విఖ్యాతి గాంచుగాక యిది గోరుచున్నారము.

శర్మగారి తీర్మానము : కేరళి పత్రిక

శర్మగారి తీర్మానముపై లోకమాన్య తిలకు గారు నిర్వహించెడి కేసరిపత్రికలో ప్రచురింపబడిన వ్యాసమును, నురేంద్రనాథ బెన్సీ, జన్నా, క్రీనివాస శాస్త్రి, గాన్ల సంపూర్ణ మగు యుపన్యాసములను వేరొకచో ప్రచురించి నారము. లోకమాన్య తిలకుగారి స్వరాజ్యాదర్శమునకును, ఆంధ్ర సభ్యుల యాదర్యమునకును సంబంధములేదని వెల్లడియై నది. శర్మగారి తీర్మాన మోడిపోవుటకు తిలకు మహాశయుడు కడుచింతించెను. తిలకుగారికి రాష్ట్ర వాడులందరును కృతజ్ఞతా వందనము లర్పింపవలయును.

(నేను ఇతరుని మించవలెనన్న బుద్ధి) పుట్టివారు తమదేశములను మాత్రము వెల్లడిచేసికొనిరి. నిత్యభావముతో స్వరాజ్య భుటనను గురించిన తేఖను భారతమంత్రయెనుట గా గౌరవనీయసభ్యు లెంతలో నే తమలో నొకరియెడ మతీయొకరికి నెంత యాదరభావము కలదో, యాభారతమంత్రయెనుట నే ప్రదర్శనముచేసి చూపుట జూడ, స్వరాజ్యవాదుల యందటి మనస్సులకును ఈ ఆపశకునమువలన గొప్ప ఆఘాతము (బ్లెస్సు) విపాదము కలుగఁగలదు.

గా॥ శర్మగారి తీర్మానము ప్రోసిరేయబడు నేమి కారణములు కలవో వారి నెక్కు గౌరవనీయులైనను చక్కగఁజెప్పినవాడు కాదు. భాషల ననుసరించి రాష్ట్రముల విభజించిన యెడల, రాష్ట్రముల సంఖ్య హెచ్చి కర్వు హెచ్చగునని కొందఱభిప్రాయపడిరి. కాని భాషావిభాగము ననుసరించి మరల రాష్ట్రముల మార్చినను, ఇప్పుడున్న రాష్ట్ర సంఖ్యకంటె మిక్కిలి యెక్కువరాష్ట్రములు కా నేరవనిపట్టిక నిచ్చి యాంధ్ర సభవారు రుజువుచేసియున్నారు. ఇదియుఁ గాక భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రము లేర్పడినయెడల, యూనికర్నిటీలకును, ప్రాథమిక, సెకెండరీ విద్యులకును అనుచున్న కర్వు హెచ్చుటకు మాటుతగునని గా॥ శర్మ గారుచెప్పిరి. అమాట నెవరును ఖండింపలేదు. ఒకభాషకు నేను రాష్ట్ర మొసంగుటకుఁ బూర్వము ఆభాష మాటలాగువారి సంఖ్య చాల పెద్దదిగ నుండవలెను. వారి రాష్ట్రముంతయుఁ గలసియుండవలెను. ఒకరాష్ట్రము నుండి మతీయొక రాష్ట్రములోనికి బోవుటకును నేను రాష్ట్రముగ నేర్పడుటకును నందలి యధిక జనుల సమ్మతియందవలెను అన్న మామమర్తలు గా॥ శర్మ గారి స్వయముగ నూచించిరి. ఈమర్తలు తప్పుడు మర్తలని గాని, ఈమర్తలకు లోబడినను ఇప్పుడున్న రాష్ట్రములు మాజుకుండ నట్లే యుండవలయుననికాని పట్టుపట్టుటకంటె, మొండివాదము మతీయొకటి యుండదు. భారతమంత్రయెనుట నిష్పడు స్వరాజ్యవాదమును గురించిన కనిపమైనసమస్య యున్నందున నిట్టి క్రొత్తసమస్యలచే నాతనిని చీకాకు పలుపఁ గూడదని కొందఱా షేపించిరి. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రముల వలన స్వరాజ్యసమస్య దుష్ఫల మగుఁగాఁబోలు! దీనిని వదలివెడల స్వరాజ్యము మనకుఁ జిటికెలో వచ్చును కాఁబోలును!

సరే. ఈ తీర్మానమందలి యొక్కొక్క విషయమును విడతీసి గౌరవనీయ సభ్యుల యెదుటఁబెట్టిన నానికి వారు తగిన జవాబీయఁగలరా? మధ్య పరగజాలాని మహారాష్ట్ర లకు బొంబాయి రాజధానిలోఁ జేసుకోర్కె కలదు; అట్లే బొంబాయి రాజధానిలోని మహారాష్ట్రులకుఁ దమ భాషా బంధువులవచ్చి తమలోఁ గలియుటలె నని ప్రజల కోర్కె యున్నది. ఈ రెండు రాష్ట్రములును కలిసియున్నవి. కొన్ని సంవత్సరముల క్రింద వరాడ్ (బీరార్) రాష్ట్రముదలి విద్యా కాఖకు బొంబాయి విద్యాకాఖకు సంబంధము కలిగి యుండెను; వరాడ్ విద్యాభ్యుదయ బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయము పరిక్షులకు వచ్చుచుండెడి. ఇట్లేరెండు రాష్ట్రముల వాసుల మరలఁ గలియుటకై కోరుచుండ, నెక్కడనో మూడవచోట నున్న డాక్టరు సుప్రూగారు వీరికి నడ్డెల చెప్పకలెను! ఇట్లే కన్నడము మాట్లాడువారందఱును ఒక్కటికావలయునని ప్రబలమైన యిచ్చకనుపఱచి నప్పుడు, వలదని నురేంద్రబాబుగారేల చెప్పవలెను? వంగము భంగమైనప్పుడు భూభాగకాశముల నొక్కొకటికొకటి చెచ్చినవారు, ఇదివఱకే కారణములేక భంగములయిన (కునకలయిన) రాష్ట్రములు మరల నొక్కటగుటకు నష్టపడుట వారి శీలమునకుఁ దగునా? ఇట్లు ఒక్కొక్క రాష్ట్రముయొక్క మొజుని, దానిని ఆ రాష్ట్రముదలి ప్రజాభిప్రాయము ననుసరించి, తీర్మానించునెడల, నింతకంటె సులభమైనసమస్యయే యుండదు. నిజ మిట్లుండ, 'నెక్కురాష్ట్ర' ములనుగురించిన సమస్య లన్నియుఁ గలిపి యొకముఠాచేసి

గౌరవనీయులగు ధానికీ భయంకరమైన స్వరూపము కల్పించి యిది దేశాధిపతియగు మన్నును దాని నెత్తిపైదండగొట్టుట కడు ఆశ్చర్యము. గౌ. శర్మగారుగాని, భాషణే గారుగాని ఈ తీర్మానమునే అన్ని రాష్ట్రములకు సంబంధించిన యిప్పటి ప్రతాపిక్రూపముతో గాక, ఒక్కొక్క రాష్ట్రమునకు సంబంధించినదిగా విడదీసి మరల క్రాన్సిలులో బ్రతిపాదించినయెడల నిష్పక్ష డాక్టేషించినవారి నోళ్లు మూయుట దాను. ప్రభుత్వమువారు తలుపు లగుటచే, ఖండఖండములుగ ఈ తీర్మాన మంగీకరింపబడును.

ప్రతికూలోపస్వాసములు.

సామ్రాజ్య శాసనసభయందు మా శర్మగారు కొనసాగిన ప్రాంతభాషస్వాసము, అంతర్జాతీయస్వాసము యిదివరకే ప్రకటించినారు. మిగిలిన ఉపస్వాసములను సంపూర్ణముగ నిట ముద్రించుచున్నారము.

సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు.

ఈ తీర్మానమును గూర్చి మాట్లాడుటకు నాకింకొక కలవరము కలుగుచున్నది. కొన్ని సవరణలతో నంగీకృతము కాగల మాత్రము నిమిషియున్నది. భారతదేశ భావిస్థితిని నిర్ణయించు రాజకీయ సంస్కరణములగుర్చి తీవ్రమగు చర్చజరుగు నీ సమయమున, మాంటాగ్యుగారు వానిని నిర్ణయించుటకు మనదేశమునకు విచ్చేసియున్న నీ యవసరమున, ఇట్టి తీర్మానము అకాలమున చర్చకు వచ్చినదని నా అభిప్రాయము. రాజకీయములు అనకాకములబట్టి అనుసరింపబడు విజ్ఞాన శాస్త్రముని యొక సుప్రసిద్ధ గ్రంథకారుడు నుడిచియున్నాడు. శర్మగారి తీర్మానమీ నిధాంతమునకు ప్రత్యక్షవిరుద్ధముగ నున్నదని నేను చెప్పకలేవును. రాజకీయ వాతావరణము నిర్మలముగ నున్న సమయమునం దీ తీర్మాన ముపహసించబడిన యెడల, నేను కూడ దీని నామోదించి యుండును. 1911 సంవత్సరమున వంగదేశ విభజనమును వర్ధుగావించినపుడు ఇండియా ప్రభుత్వము వారి మాత్రము నంగీకరించియే యుండిరి. వంగదేశ విభజన మత్సరకరమున మన పాలకులు తలచినపుడు, వంగ భాష మాట్లాడుతూరి నందరిని యేకరాష్ట్రమున కుంచుటకు సరమని మేము సెక్కి వక్కాణించితిమి. ఈ అభిప్రాయమే యుద్దేవల చాపించినది. ఇట్టి ప్రభుత్వ తీర్మానములను నంగీకరించి విభజనమును వర్ధుచేసిరి. వంగదేశమున కాకల లక్షలకొలది వంగీయులు బాగా రని అస్సాము ప్రతినిధి నుడిచి యున్నారు. వీరి విషయమై యోచించెదమని 1911 సంవత్సరము ఆగస్టు 25 తేదీని యొనంగబడిన ప్రకటనమున ప్రభుత్వమువారు దెలిపియుండిరి. 1911 సంవత్సరమున దర్బారు జరిగినది. 1918 సంవత్సరము ఫిబ్రవరి, 6 తేది వచ్చినది. కాని యెట్టియోర్నాటులును జరుగలేదు. కాని యిట్టి సందర్భములయందు నీ విషయమై అందోళనము గావించడలచుకొనలేదని వంగదేశీయులపక్షమున నేను నుడువుచున్నాను. ప్రభుత్వమువారు తమ వాగ్దానముల చెల్లించెదరనియు, తేలియెడల నిర్మితము కానున్న బాధ్యతాయుతమగు ప్రభుత్వమే యీ సమస్యను పరిష్కారము గావించుననియు దృఢవిశ్వాసముతో నున్నారము.

స్వపరిపాలనాభివృద్ధికి రాష్ట్రములు భాషాప్రయుక్తముగ విభజింపబడలేదని తీర్మానభాగమున నేనంగీకరింపుచున్నాను. ఇట్టి రాష్ట్రముల యుపయోగముమెందు. కాని బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమున కిది అత్యవసరమనిగాని, అట్టి రాష్ట్రనిర్మాణమగు దనుక స్వపరిపాలనము చేయరాదని గాని వాదించుట అన్యాయము. సాంఘిక, జాతీయ విభేదములు గల దేశములలో పాల్గొంటిరి ప్రతిస్థాపనము లున్నట్లు ఐరోపా యింద చర్చమే దెలుపుచున్నది. ఆస్ట్రీయా హంగేరిలో జర్మనులు, స్లావులు, మాగ్యారులు కలరు. టర్కీలో, సెమిటిక్, ఆరియను జాతులు గలవు. వీరికి మత, భాష, సాంఘికాచారములయందు చాల వ్యత్యాసము గలదు. రాజకీయ సంస్కరణ సమస్యనిర్ణయమునకు శాంతివాతావరణమును నెలకొల్పి రాజప్రతినిధిగారు మనలను హెచ్చరించి యున్నారు. వీరి ఆజ్ఞానుసరణముగ వర్తింపుటకు మేము తక్కిన వం చ న న తే క ప్రయత్నించితిమి. అంగ్లో ఇండియనులు కూడ యిట్లే కృషి సలిపినది తలచెదను. రాజకీయ సంస్కరణ చర్చకు మాత్రమేగాక బాధ్యతాయుత, ప్రభుత్వప్రారంభ దశయందలి తృప్తికరముగ పనిచేయుటకు కూడ శాంతివాతావరణ మత్యవసరము. సరిహద్దులనిర్ణయించు సమస్యల కంటే యెక్కువను భేదాభిప్రాయ జనితము లగు విషయములు నేరొందులేవు. కావున యీ తీర్మాన మామోదితమైన యెడల దేశమున కలవరములు వృద్ధి గాంచగలవు.

తనయెట్టిట సరిహద్దులలోనున్న కొన్ని అకుసుల భూముకై నష్టపరిహారమునకు నాన్నే హితు డొకడు కి లక్షలరూపముల వెచ్చించెను. తేనిలాభము తేకపోయినది. ఈ నిధముననే జాతులలోకూడ కలవరమువర్ధిల్లగలదు. వంగదేశ విభజనమునకు కలు ప్రబల నుయ్యెనని యెల్లవరకు దెలియును. ఈ విషయమై మింట్లో ప్రభుత్వమువారు నాతో నిట్లు చెప్పిరి. “నాదేశమీ విభజన విభజింపబడిన యెడల, నా మానసము కూడ మీరలెనే బాధనొంది యుండును.” ప్రాప్త దేశములో నొక భాషాజనమువలన నచ్చట అల్లరులు బయలు వెదలినవి. కావున తీర్మానము నుపసంహరించు కొనవలసినదని నా మానసియ మిత్రుని కొరచున్నాను. మన ఆశయానుగుణముగ మాంటాగ్యుగారును, రాజ ప్రతినిధిగారును సంసిద్ధము గావించుచున్న సంస్కరణ ప్రణాళిక వైమన దృష్టిని ప్రస్తుతము కేంద్రీకరింపవలయును. ఇట్టి విషయములచే నెడదారిబట్టుకుందుముగాక! శర్మగారి విధముగా రాష్ట్ర విభజనము గావించునపుడు, అయా ప్రదేశములందలి ప్రజలు బహుళ సంఖ్యాకులుగ నుండవలెననియు, యిట్టి విభజనమునకు ప్రజాభిప్రాయములముగ నుండవలెననియు నుడవియుండిరి. కాని యీ విషయముల దెలిసికొనుట యెట్లు? ఇట్టి ప్రయత్నము గావించినతోడనే కలవరమువర్ధిల్లింపగలదు; భేదభావము లుత్పన్నమగును. ఇట్టి సమస్యల చే బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును పోగొట్టుకొనవచ్చు నాయని నేను ప్రశ్నింపవలసియున్నది. వంగదేశమున నెంతటి కలహములు ప్రాప్తించినవో మీ లెసుగుచును. స్వపరిపాలనము నీ తరుణమున పోగొట్టుకొనుట పాడిగాదు. కావున వీరి తీర్మానము నుపసంహరించుకొన వలగుచును. బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము ప్రతిష్ఠాపితమై కురుట యీ సమస్యల తృప్తికరముగ చర్చింపవచ్చును.

శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు

ఈ తీర్మానము విషయమున ఉపసాదకులు చెప్పిన విషయములయందు నాకు సామధూతి గలదు. ఒకేవిధ మగు దేశమున ఏకజాతికేంద్రీకరణ ప్రజలును, ప్రజాప్రతినిధి ప్రభుత్వమున కత్యవసరమగు స్థితి లని చెప్పవచ్చును. హిందూదేశమునందు ఒకేవిధమగు దేశము గలిగినను, ఏకజాతికేంద్రీకరణ ప్రజలు గలుగుట దుష్టము. ఏకభాష ముచ్చాసమున ములగు శర్మగారు నూచించినప్పుడు ఇతర భాగముల విషయమున చెప్పవలగల “వికస్యము” గూర్చియే మాచించుచున్నారని నానుభిప్రాయము. శర్మగారికిని అయిన సమీపస్థులకంటే ఒకరికొకరికి 500 మైళ్లదూరముననున్న శర్మగారికి నావను విశేషమగు సంబంధమును వికస్యము గలదని శర్మగారికి నేనుచింతియుచున్నాను. దేశప్రజల యభివృద్ధి కొఱకు శర్మగారిని నన్ను ఏకవేదికమీదికి దెచ్చి రాజకీయపు ఏర్పాటు, (నేను నూచించుచున్న) సమీపస్థుని శర్మగారిని ఏకవేదికమీదికి దెచ్చి ఏర్పాటుకు తీసిపోవునని కాదు. ఏక జాతీయతకు భాషయే ముఖ్యమగు బంధము కాబాలను. ప్రస్తుతమున్న రాష్ట్ర విభజన ప్రజలకు పూచీగల పరిపాలన అభివృద్ధికి అవసరమగునని నేను నెప్పుకొనుచున్నాను. వాదానుసరణముగ రాష్ట్రముల సంస్కరించుట దుష్టమగునట్లు పూర్వచారిత్రపరిస్థితు లొనర్చినవి. ఇప్పుడు రాష్ట్రపునర్విభజన కొఱకు ఆ దృష్టుల నేర్పడమకొని వానికొకట నామపడుట అసంభవము. ఆంగ్లోవర్ణమారంభమునుండి వాస్తవముగా (నేను సత్యమును బహిరంగముచేయక చూడవలయుననుచు) ఈ దేశచారిత్రమున (ఏవియో కొన్ని సమయములందుతప్ప) ప్రజలయందు ఏకజాతీయ ఏక వ్యక్తిత్వ భావము పూర్వముగా నశించినది. బ్రిటిషుసామ్రాజ్యారంభమునుండి అట్టి భావమే దేశమున వృద్ధి నొందుచుండెను. దేశానధికరమగు భావమును అభివృద్ధికొందకుండచేయుటయే నా ముఖ్యాభిప్రాయము.

శర్మగారి తీర్మానము ఈ వాదానుసరణిని ఏకత్వభావమునకు ఆటంకమగుచుండును. ఈ తీర్మానసమస్యనుగూర్చి నా భావమును ప్రకటించెదను. శర్మగారు స్వరాష్ట్రీయ విషయమును దలచి, ఏకభాషాప్రచారముగ భాగములను రాష్ట్రములుగ నేర్పడచి వానియందు దేశభావముదేశ శాసనసభలలో చర్చలను పరిపాలనావ్యవహారములను నడుపవలయునని ప్రమాద కరమైన యొకవిషయమును నూచించెను. ఇదియే సమస్యయందు పరిహారకర మగు విషయము గలదు. చిన్న చిన్న భాగములను రాష్ట్రములుగ చేసి, దేశభాషల మూలమున ఒక దాని కింకొకదానికి సంబంధము లేకుండ చేసి, ఏకజాతీయతకు భంగము గలిగించినవో (భాషావిభేదము మూలముననే సంఘర్షకీ విభేదమును గలుగుచుండును.)

దేశమున వివిధరాష్ట్రములను అనన్యోన్యమును అట్లా త ఆపరిచయస్థితులును గలుగకుండునా? ఈ యోర్నాటుకును- విశేషప్రమాదము గలదని నాభావము. ఒక ఉత్తమావ్యాధి నూచించినట్లు హిందూదేశమున ప్రజలకు తీవ్రవాదమగు పరిపాలనము నేర్పడచువో, నుమారు 20, 30 సంవత్సరముల వఱకు నను అంగభాషయే ప్రభుత్వభాషగను శాసనసభా భాషగ నుండవలయునను విషయమునందు సత్యముగలదని నానుభిప్రాయము. దేశమునందంతటను ఏకజాతీయతయు, ఏకభాషాభూతి దేశభక్తియు, భారతవర్షమున పాశ్చాత్య నాగరిక భాషా బలము మూలమున నే గలుగవలయును. ఈఫలమును భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజన విధానమువలన సాధించు విషయమున శర్మగారు లెక్కచరగ నూహించిరి. ఈదేశమునందు అసంఖ్యాకములగు చిన్న చిన్న రాష్ట్రముల నేర్పడచుట నాకు సమ్మతముగాదు. రాష్ట్రముల సంఖ్య 18, 19 యనుట శర్మగారికి కడుస్వల్పముగ నున్నది. అది అధిక సంఖ్యయని నాకు దోచుచున్నది. అన్ని రాష్ట్రముల మీదను ఏర్పడుపబడు అభిలభారత ప్రభుత్వమునకు ఈ చిన్న చిన్న రాష్ట్రముల నన్నిటిని సక్రమముగ విచారించి స్వకార్య భారమును నిర్వహించుట కడుకష్టముగ నుండును. ప్రతిరాష్ట్రమునందును, స్వతంత్రభావమును, ప్రత్యేకత్వ భావమును అతిశయించును గాన అభిలభారత ప్రభుత్వమున కింకను కష్టకరముగ నుండును.

తమ వాదములన్నియు ప్రజామోదము మీదనే యాధారపడి యున్నవని శర్మగారిని, అట్లు చెప్పట నా కానందము గలిగించినది. వారు కొరెన రాష్ట్రీయ సంస్కరణముల వచ్చిన వెనుకనే యిప్పటికన్న అధికముగా ప్రజాతేజమును, చిహ్నులను గలుగునని నానుభిమతియు.

ఇప్పుడున్న అభిలభారత ప్రభుత్వము, ఇకముందు రాబోవు ప్రజాప్రభుత్వము కంటే అతి యోగ్యతరముగను, ప్రముఖతరముగనున్నది. తాము గోరు సంస్కరణములన్నియు ప్రజామోదము మీదనే ఆధారపడియున్నవని శర్మగారు చెప్పి నందులకు నాకమితానందము గలిగినది. ప్రజలయభిప్రాయములను దీసికొనినవో, ప్రజలలోన నేనును శర్మగారి తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగా పత్కెదలని నావిశ్వాసము. ప్రతిరాష్ట్రమును ఇప్పుడున్న విధానముకంటే మనవరనిధానమున పరిపాలింప బడవలయునని మనయాశయును. జాతీయ మహావిధవాతేగాక దేశమునందటను ప్రతిరాష్ట్రమును ఇకముందు ఒక గవర్నరు వలనను ఆకినికి సహాయముగ ప్రభుత్వ నిర్వాహక వర్ణములవలన పరిపాలింప బడవలయునని తనవిశ్వాసాభిప్రాయమును వెల్లడించిరి. అట్టివర్ణ అపరిమిత వ్యయసాధ్యము. భాషాప్రయుక్త విధానమున నేర్పడుపబడు ప్రతిచిన్న రాష్ట్రమును ఇంత వ్యయకరమగు పరిభుత్వమును భరింపగలదా?

ఈ దేశమునుండి అనేకవిధముల బయటికి ప్రవహించి పోవచ్చు ధనప్రవాహమును, గూర్చి శర్మగారికిని నాకును దెలియును. వ్యయములకు భరింపవలసిన భారము మనవైగలదు. హిందూదేశము నందున్న నేనాధిపతి మనవై వ్యయభారము నింకను నమితముగ చేయవచ్చును. ఇతరులతోపాటు శర్మగారును కోరు విద్య, వైద్యసహాయము, మున్నగువానికి విశేషవ్యయ మొనరింపవలసి యుండును. ఇతర భాషా విషయములందును అధిక వ్యయము తగలను. భావిసంస్కరణముల వలనను వ్యయభార మింకను అధికముకాకుండ మనము జాగ్రత్తపడవలయును. ఇంకొక విషయమునుగలదు. ఇతర రాష్ట్రముల యొద్దనుండి ధనసహాయము నొందకుండ తమ పరిపాలనా భారమును నిర్వహింపబాలకుండిన చిన్న రాష్ట్రము లిప్పటికిని కొన్నిగలవు. అభిలభారత సామ్రాజ్య ఆర్థిక విషయములకును రాష్ట్రీయార్థిక విషయములకును భేదములేకుండు సంస్కరణమును గూర్చి మనమిప్పుడు యోచించుచున్నాము. అసంస్కరణమునకునో రాదో మునుందు చూడవలసి యున్నది, కాని దాని కొఱకనేకులు ప్రయత్నించుచున్నాము. ప్రభుత్వ నిర్వహణమున కధికవ్యయమును భరింపవలసిన చిన్న చిన్న రాష్ట్రముల ననేకముల నేర్పడచువో, ఆ యీ రాష్ట్రముల ప్రజలు ఆ వ్యయ భారమును స్వాదాయమునుండి భరింపబాలరు. కనుక స్వరాష్ట్ర పరిపాలనా నిర్వహణమునకు ఇతర రాష్ట్రముల ధర్మములవై నని యాధారపడి యుండవలసి వచ్చును. ఈ విషయమును గూర్చి రాష్ట్రముల ప్రజలే విచారింపవలయుననినవో ఆయా రాష్ట్రముల ప్రజలే కాక వారి పరిపాలనా వ్యయభారవిషయమున సహాయము చేయు ఇతర రాష్ట్ర ప్రజలను విచారింపవలసియున్నది. అప్పుడు ఈ సమస్యనివేరితీసికొందును. మలబారుజిల్లా విషయమునుగూర్చి

గోక్షే వర్ధంతి

శ్రీమత సమావేశము.

యోచించుడు. మరల యాశంసునకు న. శ. హాళ భావ మట్లాడ బడుచున్నది ఆజ్ఞాకును భావప్రాయము క్షవిధానము నవ్యయింప జేసినచో, నేమి కలుగునో యోచించుడు. ఆ మండలమును తిరువాత్రేకును సంస్థానమునకు (అచ్చటను మరల యాశం మే మట్లాడబడుచున్నది) చేర్చుటను ఆమండలమునకు సర్దులిం తురా? అట్టి సూచనమును మరల యాశం లంగీకరింపదు.

ఆంధ్ర రాష్ట్రము విషయమున ఆ విధానము వర్తింప నిచ్చుటకు నాకు ఆశ్చర్యములేదు. ఆంధ్ర దేశమున ప్రత్యేక రాష్ట్రముగా నేర్పటముకు ప్రత్యేక పరిస్థితులు తీర్మాన మును ఆంధ్ర రాష్ట్రమునకే వర్తింపనియలేదు. వారు ఆఖిల భరతవర్షమున కా విధానమును ఆచులు జరుపవలెనని కోరు చున్నారు.

ఇంకొక్క విషయముతో నావాక్యములను ముగించె దను. ఏమాయమాటగ్రామములలో ఒక భవిష్య దున్నాడను కొందఱును. అతడు తనగృహమున మొకకోగికి మించుచుటకు వైద్యుని పిలిపించి నవ్వుకు అతడు అధికమగు భృత్యము నకు గును. తక్కువ యడిగినచో అందఱును చుట్టును ముగి “ నా రోగమును చూచుడు. అతనిరోగమును చూచుడు” ని తొంద రచేయకుండురా? హిందూదేశాంగ కార్యదర్శిగారు వైద్యుని వంటివారు. ఒక గొప్ప రోగ (సమస్య) కును గూర్చి విచారం చుటకువారీదేశమునకు వచ్చిరి. హిందూదేశాంగ కార్యదర్శికి చిట్కల సేకములు గలవు ఆ ఆంధ్రమున దెలియును. ముఖ్యవిషయమునకు సంబంధింపని విషయములను జెప్పి వారి మనస్సును కలగరవైట్టుట మరకు దగునా? వారికి దెలియకుండ ఎవ్వరును భరింపజాలని భారమును వారిపై బెట్టుట మనకు భర్త్యులగునా? ప్రస్తుత విచారణీయములగు విషయములను వైద్యము గలుగుకుండ చేయుటకు శ్రద్ధగారు ప్రాధికులు. ప్రజలకు పూచీపడు ప్రభుత్వము ఎప్పుడో ఏ 20,30 సంవత్స రములతో వచ్చినప్పుడు మిగుల మీ తీర్మాన విషయమును నూచించి మీ యిష్టము వచ్చిట్లు దేశమును జీల్చి రాష్ట్రము లుగ విభజింపవచ్చును. రాష్ట్రపురస్వభావ విషయమును గూర్చి ప్రస్తుత మంతనా పరిచింపవలదు.

మానసి యులగు జిర్నా గారు.

ఆంధ్రదేశాంగసభ్యులు ప్రభుత్వమువారి తరపున చెప్పెను ప్రభుత్వమువారి విషయమున తటస్థులుగా నుండురనియు ప్రతి అధికారసభ్యులను తమ తమ యిష్టానుసారముగ సమ్మ తుల నిర్మాణచర్యలను జేప్పి. ఆంగుళుల నేను నాస్వతంత్ర తాత్పర్యములను కష్టపరింపగలను. ఈతీర్మానమును సభ్యు ల సమ్మతులతో పరిష్కరింపవలసినదే కాని ఇది ప్రభుత్వము వారి తీర్మానముతో పరిష్కరింపదగినది కాదు. ప్రస్తుతము అధికారసభ్యుల కొరగిన స్వాతంత్ర్యముతో నాకుగల కారణములను తెల్పెదను.

ఈతీర్మానముపై చర్చ యిప్పటికి రెండుమూడుగంటల నుండి జరుగుచున్నది. తమ రాష్ట్రమునందు స్వవిషయమున ప్రజామోడమును బడయుటకే శ్రద్ధగా తీర్మానము నుపసా దించిన యిక్కడ నందఱిని దెలియును. ఇంతవఱకు ఒక్క రుతప్ప నింతవఱకు వారి తీర్మానమును కనుకూలముగ ప్రసం గింపలేదు. ప్రస్తుత సమయమున వారిట్టి తీర్మానము నేల ప్రనేకవైట్టిగో నాకర్చుకుంటున్నాము. వాతీర్మాన మేమిటి? అది అసంబద్ధమైనది? ఈ తీర్మానమును గూర్చి పంజాబు ప్రభుత్వ ప్రతినిధి చెప్పిన వాక్యములతో నే నేకీభవించుచు న్నాను. వారి తీర్మానమేమిటి? (ఇటు జిన్నా గారు తీర్మా నమునందు కొన్ని సంక్షులను విడిచిరి. వారు అతిజూప్రదముగ నిర్వహింపబడ గోరుచున్న స్వపరి పాలన సంస్థాపన లెవి? అని యింకను పుట్టనేలేదు. అని పుట్టునేమో చెప్పలేదు వారి నేర్పటములతోకాక హిందూ దేశాంగ కార్యదర్శియను రాజ్యప్రతినిధి గారును కడచిన 3 మాసములనుండి తంజావూరుపురుచున్నారు. ఈ తీర్మానమును చూడగనే బండివెనుక గుఱ్ఱమును తగిలించినట్లు నాకు తోచు చున్నది. నేను రాజ్యప్రతినిధిగారు చెప్పిన ఏర్పాట్ల విషయము నుగూర్చియు పంజాబీదేశమున ప్రజలకు పూచీపడు ప్రభుత్వము గలుగనున్నదనియు శర్మగారికి దెలిసియున్నచో, దానిని హిం దూదేశప్రభుత్వమువారు నిర్ధారణముచేసియున్నచో, శర్మగారు ప్రభుత్వమువారి సహకారమునం దుండియున్నచో (శర్మ గారు) వారు తొందరతో ఈ విషయమునుగూర్చియు నిష్పా డే యోచింపవలయునని చెప్పి యుండును. రాష్ట్ర పునర్వి భాగ విషయము తేటతేడనే రాజకీయ సంస్కరణ విచార సమస్య కడు కష్టతరమై యున్నది:— (సశేషము.)

చెన్న పురియందలి శ్రీమ 19 వ తేదీని భారత సేవక సంఘమందిరమునందు గూడి గోక్షేమహాశయుని సాంవత్సరికా రాధానమును జరిపియుండిరి. భారత సేవక సంఘపు మందిరము ప్రస్తుతమునందు గాయపేటయందు గలదు. రమారమి 100 మంది వారీచులును సభ నలంకరించిరి. మాతృభక్త్యుజ్వలితమగు “ఆమా ర్ దేశ”ను వంగియగీతమును సభా ప్రారంభమునందు వారు గానముచేసిరి. శ్రీమతి సగోజినీదేవి సోదరి శ్రీమతి చటోపా ధ్యాయ బి. ఏ. న్యాయమూర్తి సదాశివ అయ్యగారి సతిని అగ్రాసన నులంకరింపుమని కోరగ శ్రీమతి రాజమ్మకు బలపరచిరి. తరువాతను సదాశివ అయ్యగారి భార్య అగ్రా సన నులంకరించిరి. భారత సేవక సంఘసభ్యులగు జేంకట నుబ్బయ్యగారి భార్య శ్రీమతి కమలాక్షి ఆంగ్లమునంగును అనగలిని శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి కుమార్తె శ్రీమతి రుక్మిణి అయ్య అనగభావయించును భారత సేవక సంఘసభ్యులలో మరియొక రగు మానుమంతరావుగారిభార్య శ్రీమతి కృష్ణాబాయి ఆంధ్రమునందును గోక్షేమహాశయుని జీవితమును గురించి యుపన్యసించిరి. వారి యుపన్యాసములు సభ్యులకు యుత్సా హమున కలిగించినవి. శ్రీవిద్యావక్త్యకమును గురించి శ్రీ మతి రాజమ్మకు అరమమునందు తరువాత నుపన్యసిందిరి. గోక్షేమహాశయుని జ్ఞాపకార్థము వారిపేరిట పంచమబాలిక కుచి తబాలికాపాతశాలకు ప్రారంభోత్సవమును జరుపవలసిన దని శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి భార్య అభ్యుతూరాలిని కోరిరి. సాతకాల ప్రతిజ్ఞమును పగలు భారత సేవక సంఘ మందిరమునందు 12 గంటలు 4 గంటలవద్దయు జరుగును. అట్టి పాతశాల యక సరమును అభ్యుతూరాలు తెలియజెప్పిరి. శ్రీమతీ పాతశాల యం దుపాధ్యాయురాలగునగుదురు. తరువాత ఆమెను గోక్షేజీవితమునుగురించి యుపన్యసించెను. ఆమెయే సాతిక మంది పంచమబాలికలకు అక్షరాభ్యాసమునుగావించెను. తన మయమునందు సభ్యురాలైయుండు పగమోత్సాహము వ్యక్త మయ్యెను. మామూలుచర్చాదలతో సభ సమాప్తమయ్యెను.

శ్రీమతి కృష్ణాబాయి యుపన్యాసమునం దీ క్రింది సంగతులు ముద్రితములు:

అస్వతంత్రమున సాదు సూతిలో గూలియున్న సునదేశ మున బుట్టినవారికి ఎంతయో సామర్థ్యమును, ముగుణ సం పత్తియు గలిగినవేగాని ఉన్నత స్థానమునకు వచ్చుట దుర్లభము. ఇలివి తేటలందును, ప్రపంచ జ్ఞానమంగును, సేవక వృత్తియందును, కంగ జేతీయులకును, నన రాజధాని యందలి వారిని తీసికొనియెను కార్యసాధనము నందును, దేశభక్తి యందును, స్వాధ్యాయమునందును మహారాష్ట్రము ఏకీని లొంగదు. శ్రీమతు మహారాష్ట్ర దేశమునందుగల స్వేచ్ఛము గౌరవమును మరి యేరాజధానిలోను లేదు. ప్రజలకు ధన మన్న అంత నిష్కర్మము మరెచ్చటను లేదు. పునఃసంగరమున నెక్కడ జూచినను స్వాధ్యాయముజేసిన పురుషులును, శ్రీమతులును కనబడుదురు.

తదనంతరము ఉపన్యాసకురాలు బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మ జేతీరసమన్వయందలి నిశ్చేదమునుగురించి నుడువుచు నిట్లు నెలవిచ్చియుండిన:

బ్రాహ్మజేతీయులు ప్రస్తుతలాభమున కావించి పిల్లవాం ద్రశరీరములు మురుకముననే, జ్ఞానము కృత్రికమునపే ఏదోయొకపనిని గలిపించి కొంచెముసామ్యుకొరకు వారివిద్యను చెడకొల్పెదరు. బ్రాహ్మణులు మారదృష్టిగలిగి అప్పటికి వ్య ముగ కనబడినను ముందుకు లాభించునకదా యని పిల్లలకు చదివింతురు. వీనిని గవనించక బ్రాహ్మణులన్న చుందిశితిలో తాము లేనందును బ్రాహ్మణులే కారణమైనట్లు వారి నన్యాయ ముగ తిక్కినవాగులవారు తూనుచుండుట ఇటీవల ప్రబ లునున్నది. ఇది అభగర్హము.

పిమ్మట ఆమె ఉపాధ్యాయవృత్తియందలి ఉత్సా హమును వివరించియుండెను. తనసంబద్ధమునం దామె నుడివిన వాక్యములు గురువాగ్నములై యున్నవి.

గోక్షే మహాశయుని వాదధాటిని గురించి చెప్పిన సంద ర్భమునందు వారి సరణమువలన కాననసభ తెల్లపోయినదని చుంట్రివర్ణమునం దొకరు చెప్పిన వాక్యము నువహరించి యుండిరి.

1905 వ సంవత్సరపు దేశసేవనిగురించి యుపన్యాస కురా లీ వాక్యములను తెలిపిరి:

బ్రిటిషు వారిలో జోక్యములేని స్వరాజ్యము కావలె నని కోరు తెగవారు ప్రబలిరి. కాంగ్రెసు అనిన మాడ వారికి ఇష్టము లేకుండెను. గవర్నమెంటువారిలో నెట్టి జోక్యమును కలుగజేసి కొనగొదనియు, వారు పెట్టిన విద్యాశాలలలో జరువరాదనియు న్యాయసభలకు ఎక్కడరాదనియు, నగరపాలక సంఘములు మొదలగు వారిలో నే సంబంధమును అవసరము లేదనియు, వెయ్యేల, పరిపాలనము అసాధ్యము చేయవలెనని క్రొత్తమతమును నీ తెగవారు బోధచేయుచుండిరి. దీని కంతకు పొలకుల చర్య కారణమైయుండెను. ఆతరుణమందు గోక్షే గారిని పెద్దగ నియమించి యుండవలెననియు మూడు సంవత్సర ముల తరువాత మార్గతువద్ద జరిగిన నుల్ల ఆసంవత్సరమే జరిగియుండును.

పగోపకార పోరాటని అంత్యావస్థకుగురించి యుపన్యా సకురా లీక్రింది వాక్యముల నువహరించి తన యుపన్యాసమును ముగించెను. అంత్యకాల మందైనను నే విచారము నీతిని పొందక తమ స్వల్పజీవిత కాలములో చేతనైనంత పగోప కారమును చేయగలిగిని కదా యను తృప్తిరలన గలుగు యాకందముతో పరమపదమును చేరి. అట్టి వారికి మరణ మన్న నెలభయము కలుగును? సామరస నేమా యెవరక మనుజునికి గల విధుల నన్నిటిని ఒకదానినైనను వలక నిర్వ ర్తించి లోకప్రసిద్ధిచెంది కడపటి దినమువరకు బయలగొరకే జీవించిన మహానుభావులకు మరణ మన్న భయమేటికే?

వెన్నలీసు కాన్ఫరెన్సు

లాయడు బార్డిగారి యుపన్యాసము. లండను ఫిబ్రవరి 21.—ఇటీవలి వైసికపు మార్పులను గూర్చి పుజలచుండిరమున మాట్లాడుచు లాయడు బార్డిగారిట్లు చెప్పిరి. ఇదివరలో మిశ్రమండలివారందఱును గలసి ఏకముఖ మున యుద్ధము చేయునందున అసరిమితవృత్తియు గలిగినదను మిశ్ర మండలివారి సామ్యభూతమునకు రాబట్ట సమగారు వైసికాధి కార వర్గమును ముఖ్యులుగ నుండుట విశద్యముగనుండెను. వెన్నలీసుకర్త తీర్మానింపబడన నిశ్చయము పుకారము రాబట్ట సమగారు యుద్ధోగమున నుండవలెనని వచ్చినందులకు దొరతన మువారు చాలవిచారము నొందుచున్నారు. అనిశ్చయమేనిజ మైన ఎవరెంతటిగొప్పవారయినను వారానిశ్చిత కార్యమున కడ్డముగాకూడదనిఅచట నిష్ణయింప బడెను. (ఉత్సాహము) ఈవిషయముననునకుతమునకు ఫ్రాన్సు, ఇటలీ, ఆమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములమతమునకును అంతయు భేదములేరు ఇదివరలో ఏకముఖముగ మిశ్రమండలివారు యుద్ధమునొనరించి నందున వారి సేవకవృత్తి నొందెరి గావుననికమిషనరయిన కలసి యుద్ధముజేయవలసి యున్నదను సూత్రమును బట్టి ఈచతురమే. రుద్రదేవి. జన్మకుల పురుషులుములకు తగిన సరి తిని సన్నాహముల నొనరించి వాని విధులముల జేయుటకును, నుద్దా పతి నమువలన గలిగిన నవ్వుముల పరహరించుటకును తగినరీతిని యుద్ధ మొనరించుట లో నీ యేకముఖభక్త్యులొకముననే యను సంగతిని గ్రహించు టకు 1917 వ సంవత్సరపుచరితము నొకమారు జూచినజాలును యుద్ధము నెట్లు జరిపించవలయుననియు నిశ్చయిం చుట కొక కేంద్రీకృతాధికారి యుండవలయు నని నెన్నలీసుకర్త నిశ్చయింపబడెను. ఆ యధికారికి అంతర్జాతీ యాధికారమును కార్యోన్మోహకాధికారము నుండవల యును. ఆ యధికారి మెట్లెవ్వడవలయు ననునదిమాత్ర మింక నాలలో చింపవలసి యున్నది. ఇందును గూర్చియు నందఱు మొక విధ ముగ సమ్మతించిరి. పిమ్మట ప్రధానిగారు సభలో నుపసా దింపబడి తరస్కృతములైన పంజాబీయులగు తీర్మానముల చర్చించిరి. ఈ సూచిన సంగమువారు తమతమ సంఘములు నిజాంగణమున నెట్లు యుద్ధ మొనరించుచున్నదియు బాగుగ దెలిసికొనుటయే గాక అన్ని సంగములందున్న అన్ని వైశ్య యల సంగతిని బాగుగ దెలిసికొన వలయును. ఆ సమాచార మంతయు వెన్నలీసుకర్త తేరుమండ వలయును. అందు నుంచి సామర్థ్యము గల వారధికారులుగ నుండవలయును ఏయెద్ద సంఘమువారికిని వారికి తెలియనంతటి సమాచారము తెలి యదు. ఈ పనిని ఆయా ముఖ్యాధికారులు తేల సంగ్రహింప లేనిదియు నాంచట విశేషికరించిరి. ఉత్తమాధికార సంఘము వారు ఈ యుపసాధనమును పూర్తిగ త్రోసిపుచ్చిరి. పిమ్మట వివిధ ప్రతినిధి వర్గమువారు ప్రత్యేకముగ నాలో చించి కొని యే నే విచారా తీర్మానములు గావించు కొనిరి. మరునా డందరీర్మానములు నేకీభవించుట చాల ఆశ్చర్యకరముగ నుండగలను. ఆమెరికా ప్రతినిధు లెట్లాలో చించి నదియు నచట చదివిన సభ్యులందఱును సంతసించి యుండునగాని యుద్ధమెట్లు నడుపబడవలయు విషయములు నందుండుట వలన దెప్పటకు వీలుకాదు. (సశేషము)

చిర్రాపామహాసంగమము

(రైతుకు ఏకస్థి)

ఇంగ్లండు

నో డబ్ల్యూ. రాబర్ట్స్ గారి రాజీనామా.

లండను, ఫిబ్రవరి 18:—ప్రతికల్పము మీ రాజీనామాను గూర్చి వ్రాసినది. లాయరు బార్ని గారేమి చెప్పెదలో యని ఎల్లవారును ఆతరుణతో విచారించుచున్నారు. మీ రాజీనామాకు ఎల్లవారును చింతించుచున్నారు.

జనరలు రాబర్ట్స్ గారు చాల సమర్థులు. వీరిపట్ల గౌరవమెక్కువగా ఉన్నది. ప్రస్తుతమున సమరమును ఆసాదము లేకుండ సాగించుటకు ఈ మార్పునకు మైనదని డెయిలీ టెలిగ్రాఫు ప్రతిక వ్రాసినది.

జనరలు రాబర్ట్స్ గారి స్థానమున జనరలు సర్ హెన్రీ బిల్స్ గారు నియమింపబడుట చాలముఖ్యమైనది. దీని వలన వెస్ట్ ఇండియన్ కలకత్తాను. ప్రధానమంత్రిగారి కన్నకల గా నుండుటచే దొరతనమునా లేమి చేయునదియును తెలియును. నేడో రేపొ ప్రతి మంత్రిగారు పార్లమెంటునకు వచ్చి వివరములను తెలియజేయు. అప్పుడు గొప్పచర్చ జరుగుట నిశ్చయమున పార్లమెంటు విలేఖరుడు డెయిలీ టెలిగ్రాఫు ప్రతికకు వ్రాసెను.

ఈ రాజీనామాను గూర్చి దొరతనమువారు చేసిన ప్రకటనమువలన కొన్ని విషయములు స్పష్టమైనవి. వెస్ట్ ఇండియన్ సంఘమువారు చేసిన విరూపాక్షులనుగూర్చి కూడ కొంత తెలుపబడినది. దొరతనమువారి ప్రకటనమువలన కొందరి కాగ్రహము కలిగినది. పార్లమెంటునకు తీవ్రమగు చర్చ జరుగవచ్చునని టైముస్ ప్రతిక వ్రాసినది.

ఆర్థిక దళమునందలి యుద్ధాంగులకు మాత్రమే ప్రమాదముల నిచ్చు పద్ధతిని జనరలు బిల్స్ గారు రద్దచేయుదురు గాక. ఆంగ్ల పదానుబంధము అధివేతనములవారునే యుద్ధ తీవ్రత నధికముగ భరించిరి. పదాతి కలెక్టు విమానదళములలో సామర్థ్యమును చూపినవారికి ప్రమాదముల నిచ్చుట యవసరమని డెయిలీ మెయిలు ప్రతిక వ్రాసినది.

ఆర్థిక సహకార మవసరమైనది. దానిని మొదటినుండియు లాయరు బార్ని గారు గుర్తించిరి. పశ్చిమ సేనల కొక సర్వ సేనానిని నియమింపవలె ననిగూడ నూచించిరి. సమర్థుడు కనబడిన నియమించియుండును. అట్టి సమర్థుడు లభింపనందున మిత్రమండలి సంఘ మేర్పరుపబడినది. ఈ సంఘమువలన రాజకీయముగను సాధ్యమయినంతవరకు సాంక్రామికముగనుగూడ వైకల్యమేర్పడును. దీనిని వ్రేసి డెంటు బిల్స్ గారే ముఖ్యముగా కోరిరి. ఈ విధానమును జనరలు రాబర్ట్స్ గారు తప్ప తక్కిన మిత్రమండలివారు రందరను జనరలు సృష్టించుదురనుగూడ నంగీకరించిరిని డెయిలీ క్రానికల్ ప్రతిక వ్రాసినది.

మార్పులు.

లండను, ఫిబ్రవరి 19:—నేడు ప్రశ్నలకు బడినవిమృట లాయరు బార్ని గారు మార్పులనుగూర్చి వివరించెదరు. పిమ్మట ఆస్పిక్టరు గారు మాటలాడెదరు. సభవారు దొరతనమువారికి వ్యతిరేకమగు సభిప్రాయము నియ్యరని భావించెడిది. జనరలు రాబర్ట్స్ గారు తూర్పు సేనల యాజమాన్యము వహింప నంగీకరించుటచే కొంత యాగ్రహము తగ్గినది.

పార్లమెంటు: చర్చ.

లండను, ఫిబ్రవరి 18:—జనరలు రాబర్ట్స్ గారు తూర్పు సేనల యాజమాన్యము వహింప నంగీకరించిరిని పార్లమెంటు ప్రజలసభలో బోధనలుగారు నడిపిరి. జనరలు రాబర్ట్స్ గారు రాజీనామా నిచ్చిరా తొలగింపబడిరా యని బిల్లింగ్ గారడిగిరి. చర్చజరుగునని నేననుకొనలేదని బోధన గారడిగిరి. 1918 లో సామాన్యయుద్ధసభ జరుజరుగునని సామాన్య సంఘసభను జరుపుటకు గూడ నవకాశము కలుగ గలదు. వోటుల కవకాశము కావలెనని సభవారు కోరినచో దొరతనమునా గవకాశము కలిగించెదరని బోధనలుగారు నడిపిరి. నుండలించుటకు వినుటకు దొరతనమువారు సంసిద్ధులని దాని వలన తేలికదని దాని జనరలు రాబర్ట్స్ గారు తూర్పు సేనల వాడుకత్వమును వహింప నంగీకరించుటచే రేపటికోజున ప్రధానమంత్రిగారు ద్వైసింపిన పిమ్మట సంతకా చర్చజరుగదని తలపడినది.

లండను నగరముపైని విమానముల దాడి.

లండను, ఫిబ్రవరి 18:—ఆదివారమునాడు 67 విమానములు వచ్చినవి గాని ఒకటి మాత్రమే లండను నగరముపైకి రాగలిగినది. గం 9-45 కు అది ధాన్యమిడుగా థేమ్సునది పైకి ఆగ్నేయమునుండి వాయవ్యమునకు చాటినది. 10.40-10.55 మధ్యను చాలపేటలపైని బాంబులు పేయబడినవి. తక్కిన విమానములు గూడ ఈకాన్యమునుండి ఎరెక్టుమిడుగాను తూర్పునుండి థేమ్సుమిడుగాను లండనునగరమునకు రా ప్రయత్నించెనుగాని నిరోధింపబడినవి. ప్రాణనిత్యమయిన ఇంకను తెలియలేదు. ఆదివారమునాడు 13 గురు పురుషులు ముగ్గురు స్త్రీలును చనిపోయిరి. 27 గురికి గాయములు తగిలినవి. శనివారమునాడు ముగ్గురు పురుషులు 5 గురు స్త్రీలును ముగ్గురు పిల్లలును చనిపోయిరి. ఒక పురుషుడును ముగ్గురు పిల్లలను గాయములు తగిలినవి. సోమవారమునాడు రాత్రి 9 గంటలకు శత్రువిమానములు ఎరెక్టుమిడుగా తూర్పుతీరమును దాటి లండను నగరమువంక కేగెను గాని రక్షకస్థానములను నిర్ణయింపలేకపోయెను. ప్రాణనిత్యమయిన మేమును లేదని వార్తాసంఘమువారు ప్రకటించిరి.

శనివారము మొదలు మూడుసార్లు జర్మను విమానములు దాడిసలిపినవి. అన్నియును తరుచుబడినవి. కొన్ని విమానములు మాత్రము లోనికి రాగలిగెను. వానిపైని ఫిరంగులు తీవ్రముగా కాల్చబడినవి. 18-వ తేదీ రాత్రి గూడ విమానములపైని తీవ్రముగా ఫిరంగులు కాల్చబడినవి.

లాయరు బార్నిగారి అస్వస్థత.

లండను, ఫిబ్రవరి 18:—దీనిని గూర్చి ఆస్పిక్టరు గారు రద్దుగా లాయరు బార్నిగారికి చాల జలుబుచేసినది. కాని రేపటికోజున సభకువచ్చి నడువగలుగుదురని బోధనలుగారు నడిపిరి.

గోధుమలపంట.

లండను, ఫిబ్రవరి 18:—సామాన్యముగ గోధుమల పంటను హెచ్చించుట కేమి చేసెద రని బ్రూకర్స్ గారు రడిగిరి. అధివేతనములవారు శ్రద్ధ బూనియున్నారని వాల్టరు లాంగుగారి పక్షమున హ్యూనింగారు పార్లమెంటు ప్రజల సభలో నడిపిరి.

ఆంగ్ల పారిశ్రామికస్థితి.

లండను, ఫిబ్రవరి 19:—ఆంగ్లదేశమున పరిశ్రమలు చాలబాగుగా జరుగుచున్నవి. సమ్మేలు మిక్కిలి తక్కువగా నున్నవి. కార్మికులు శ్రద్ధగా పనిచేయుచున్నారు. గతఆరు నెలలలో 100-కి 12½ బోనసు యియ్యబడినది. ఫిరంగులు 100 కి 48 రెట్లును మరఫిరంగులు 20 రెట్లును విమానములు 42 రెట్లును విమానయంత్రములు 68 రెట్లును నౌకలసామగ్రిలు 25 రెట్లును హెచ్చుగ నిర్మింపబడినవి. అని యుద్ధసామగ్రిల మంత్రుల కార్యదర్శి కెల్లవేగారు పార్లమెంటు ప్రజలసభలో నడిపిరి. పనివాండ్లు చాలశ్రద్ధగా పనిచేయుటచే స్వల్పకాలమైన వృద్ధి గాలేదని విశిష్టమైన చర్చలుగారు నడిపిరి.

శత్రుదేశములందు కార్యాచరణము.

లండను, ఫిబ్రవరి 18:—ఈపనికి నార్తక్లిఫు ప్రభువు గారు నియమింపబడిరి.

పెద్ద బాంకుల సంయోగము

లండను, ఫిబ్రవరి 21:—లండను సిటీ మిడ్లాండు బాంకి యను లండను బాయింట్లు స్టాక్ బాంకియును కలపబడినవి. మొత్తము నికేషములు 2780 లక్షల పౌనులు. మూలధనము 70 లక్షలు. నిల్వసాము 60 లక్షలు.

డెబ్బీ ప్రభువు.

లండను, ఫిబ్రవరి 21:—పార్లమెంటు ప్రభువులసభలో వెర్నెలు సంఘమును డెబ్బీ ప్రభువుగారు చాల నమస్కరించిరి. ఇదివరకే మిత్రమండలివారిలో వైకల్యము దీనివలన చాల నతితయించినది. నేడు రాజీనామా నిచ్చెదనగా ప్రధానమంత్రి వలన నెనని నడిపిరి.

ప్రాము

రాబోపుయుద్ధము.

లండను, ఫిబ్రవరి 19:—వెర్నెలు గిబ్బుగా రిట్లు చెప్పుచున్నారు. బ్రిటిషువారిపై జేయబడు యుద్ధములలో ముఖ్యమైనది. ఆరాసు సెంటుక్వింట్లెనులకు మధ్య జరుగ గలదు. జర్మనులు మరకొంచెము దక్షిణముగ క్రిందను మరి కొన్ని యుద్ధముల సెనరించెదరు. దానికి మా మిత్రులైన తగిన ప్రాయశ్చిత్తము సెనరింపగలరు. తమ పైకి పంక్తుల కావల జర్మను లిన్ని దినముల నుండియు నేర్చుకొను చుండిన బహిరంగయుద్ధకృషి ఇప్పటికి ప్రారంభమైనది. ఆకస్మికముగ నొక్క పెట్టున మిత్రమండలి పైకముల చీల్చుకొని లోనికి బోయి యుద్ధరంగమున పరిపూర్ణవిజయ మొందవలయు నను వాసుహిండెబర్గు, జనరలు లు డెం డార్సుల పేరా లను సఫలము చేయుటకు గుర్తు పతనము వలన తూర్పునుండి వచ్చిన దళములతో జర్మనులు యావచ్చక్తిని వినియోగించి మహాభయంకరముగ కడసారి ప్రయత్నము చేయ సిద్ధముగనున్నారు. ఒక్కమాటగ మరణించుటకు గానానై న్యములకు తగిన శిక్ష యొసగబడెను. అమితముగ నాహార మొసగబడెను. త్వరలోనే పరిపూర్ణ విజయము లభించునని వారికి వాగ్దానము లొసగబడినది.

శత్రువు లిక నేనిమిముననైన నెచ్చటనైన నొక్క మారుగ పడుదురనుటకు సందేహము లేదు. పరాసువారమిత శత్రువాహినీధాటి కోర్వలసిన యుద్ధ దనుటకు సందేహము లేదు గాని శత్రువులు తమ యావచ్చక్తి వినియోగించి ఎచ్చటనో ఆరాసు సెంటుక్వింట్లెనుల మధ్య బ్రిటిషువారిపై బడుదురనుటస్పష్టము. ఈయనసందేహముకస్మికముగ ప్రారంభింపబడునట్లు నిదర్శనములు గన్పించుచున్నవి. గెల్లియాలో రీగా వెసాంజోలవద్ద నెట్టివిర్మాటులవలన విజయములభించెనో అట్టి యేర్పాటుల నేచేసి విజయము నొందవలయు నను తలంపున శత్రువులు శీతకాలమంతయు నందులకు తగినరీతిని పైని కులకు శిక్షనొసగిరి. జర్మనుశిక్ష యంతయు ఫిరంగిదళములు లేకుండనే పదాతిదళము లొక్కమారుగ ఎదిరికత్తుపై బడి దాని చీల్చివేయవలయు నను మాన్యుముపై సాధారణడియు న్నుట్లు తోచుచున్నది. అట్లుయిన వారికి టాంకుబండ్లసహాయ మపరిమితముగ నుండవలయును. అంత టాంకుబండ్లయుద్ధ మపరిమితముగ నుండగలను. అందు ఎక్కువసంఖ్యయు అనుభవమున మనపక్షమున నుండగలవు. వివవామువుల విడుచుట. వలననుగూడ నశేషవిజయము నొందవలయు నని శత్రువు లూహించుచున్నారు. ఇందులకు వారు “గాసు పెల్లి” లను ప్రయోగింతురని మన మిదివరకే ఎఱిగియున్నాము. మరియొక వింతసంగత్యము తెలియవచ్చెను. ఈ క్రొత్త ప్రయత్నమును జర్మనుయుద్ధాంగము లపరిమితోత్సాహముతో బరికించుచు న్నున, జర్మనుపైనికు లంతకంటె నధికమగు భయము సెందుచున్నారు. అపరిమితమగు పైనికనష్టమును భరించి తమ యధికారు లేవియో స్థానికవిజయముల గొన్నిటి బడయుచు రని వారికి తెలియును. ఏమైనను ఈ ప్రయత్నమున జర్మను ముఖ్యసేనాని పైనికనష్టమునుగూర్చి యావంతయు సరకుగొనక యుద్ధము చేయసెంచుట విదితము.

సెనెటుసభ్యుని పట్టుకొనుట.

పారిసు, ఫిబ్రవరి 19:—బోలోకేసులో సెనెటు సభ్యుడు హ్యూంబర్టుగారిని పట్టుకొనిరి.

శత్రువుల దాడిదారులను తరుముట.

లండను, ఫిబ్రవరి 18:—నేటిసాయంకాలము బ్రిటిషు వారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. శత్రువై ప్రాంతమునందు శత్రు వైమానికులు దాడిసలంప మేము వారిని తరిమివేసితిమి. నివో చెమెలీ ప్రాంతమున పోర్చుగీసువారు కొంతమంది ఖైదీలనుబట్టు కొనిరి. మెసినిను ముఖ్యభాగమున జరిగిన వేగుసేనల యుద్ధము నందు శత్రువుల కపరిమిత పైనిక నష్టములు గలిగినవి. నౌకా వైమానికులు యుద్ధేర్పరివిమానకాలపై నననేక బాంబులను వేసిరి. ఒక శత్రువిమానము నేలగుల్చబడియెను. మావిమానము లన్నియు మరలివచ్చెను.

శత్రువులు తీవ్రముగ ఫిరంగుల కాల్చుట.

లండను, ఫిబ్రవరి 19:—నిన్న రాత్రి బ్రిటిషువారిట్లు ప్రకటించిరి:—ఎప్రహీకి తూర్పుతటమున మేమొక దాడిని తరిమివయించితిమి. కేంబ్రియా, ఆర్మెంటియరీసు, యాప్రహులలో శత్రువులు తీవ్రముగ ఫిరంగుల కాల్చిరి.

తీవ్రమగు వైమానికయుద్ధము.

లండను, ఫిబ్రవరి 19:—వైమానిక యుద్ధమును గూర్చి సర్ డగ్లసు హేగుగా రిట్లు చెప్పిరి. టురేనాయి, లిట్టిలవర్డ్ నున్న వైమానికాలయముల మీదను కోల్పోయి సమీపమున నున్న వైనిక శివశాలయము మీదను గాక ననేక ప్రదేశముల మీదను గూడ మా విమానము లాదివారమునాడు ఆరుటన్నుల బాంబులను వేసిరి. మేము 10 శత్రువిమానముల నేల గూల్చితిమి. 6 టిని క్రిందికి తరిమివైచితిమి. మావిమానములు మాడు కనిపించుచున్నవి.

సోమవారమునాడు రాత్రిపెండు, టూర్నాయి వైమానికాలయముమీదను, కాన్స్టాన్స్టినవర్డ్ నున్న రెయిలుస్టేషను, కట్టడములమీదను వైమానికపురాడి నోవరించి ఒకటన్న బాంబులను జారవిడిచితిమి. అచ్చటచ్చట మంటలులేచెను. ఒకవోటు భయంకరమగు మంటలేచెను.

నేడు మావైమానిక దళములు పకటిపూట దాడి నొనరించి మంచిఫలితముల బడసినవి. ట్రీవిను రెయిలుస్టేషను శేరకులమీదను, థియోన్స్లిన్ వర్డ్ నున్న రెయిల్వేస్టేషను, ఉక్కుకర్మాలయముల మీదను బాంబులవైచినవి. ట్రీవినువర్డ్ భయంకరములగు రెండు మంటలు పుట్టినవి. థియోన్స్లిన్ రెయిలుస్టేషనువర్డ్ సమముగ కొట్టుట కవకాశము గలిగెను. మావిమానములన్నియు మరలినవి. శత్రువిమాన విభగ్గంక ఫిరంగులపరిమితముగ ఫిరంగుల గాల్పుచుండగా నీదాడుల సలుపబడినవి.

పరాసువైమానిక ప్రచలనము.

లండను, ఫిబ్రవరి 19:—పరాసువారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. బట్టికు మెస్సీనిలకు వైబులిఫామును నేటి సాయంకాలము జర్మనులొకమా రెడిరించెరి. 4 శత్రుదళములు మా పంక్తిని శేరకుండ మాఫిరంగులు వారి కంతదూరమున నెయించినవి. నేటియుదయము గూడ ఆప్రదేశముననే మాడు జర్మను పటాలము తెదిరించినవి. ఆయిన శత్రువు లపరిమిత సప్తములతో తరిమివేయబడిరి. వైమానిక ప్రచలన మట్లనే యున్నది. మెస్సీ సాంతమున మేము 18 టున్నుల బాంబులను వేసితిమి. అనేక ప్రదేశములం దగ్ని భయము గలిగెను.

లండను, ఫిబ్రవరి 18:—పరాసువారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—వెస్టు సాంతమున భయంకరముగ ఫిరంగులు కాల్పుబడియెను. 18 వ తేదీని బట్టిదూకొన్నీలువర్డ్ మేమాక్రమించుకొనిన స్థలములను జర్మను తెదిరింపగా మేము వారిని తరిమివేయించి కొంతమంది ఖైదీలను బట్టుకొంటిమి.

మిత్రమండలి విమానముల దాడి.

లండను, ఫిబ్రవరి 18:—మావిమానములు ఈనెల 17-18 తేదీలలో రాత్రినేళ తీబుజిలోని నాకా నిర్మాణస్థానములు మున్నగువానిపై బాంబులను వేసెను. ఆంతర్గాముల సమీపమునను లాకుల తలుపులయొద్దను బాంబులు పడెను. 18 వ తేదీ యుదయమున వార్సెస్సెను విమాన కాలవైని మా విమానములు బాంబులను వదలెను. 8 శత్రువిమానములు నాశనమైనవి. మా విమానము లన్నియును మరలినవిచ్చినవని నాకాదళమువారు ప్రకటించిరి.

వెర్సెల్లు సంఘము.

లండను, ఫిబ్రవరి 21:—ఈ సంఘమునందు సర్ హెన్రీరాలిస్సుగారు నిల్వగుారి స్థానమున నియమింపబడుచురు.

పరాసువారి ప్రకటనము.

లండను, ఫిబ్రవరి 21:—రాత్రినేళ పెండు గోవియను అడవికి దక్షిణమునను చెవిగ్ననగును వైజవ్యాకు వాయవ్యమునను ఫిరంగులు తీవ్రముగా కాల్పుబడినవి.

మార్షలు హేగుగారి ప్రకటనము.

లండను, ఫిబ్రవరి 21:—మూనువోట్ల మేము దాని సలిపితిమి. ఎనిపేతు వాయవ్యమున అయిండు నేనలు కందకములలో ప్రవేశించెను. చాలమందిని పట్టితెచ్చెను. కెనగానా రకులాలముగా దాడిసలిపి తెన్నుటదక్షిణమున 5 గురిని పట్టుకొనిరి. హాలోలిట్టు అడవియందు దక్షిణమున లాంబుమైరు యొక్కమైరు నేనలు విశాలరంగమున దాడిసలిపి చాలమందిని హతముచేసి 27 గురిని ఒక మరఫిరంగిని పట్టుకొనెను. మాలో సప్తము కొద్ది.

సూర్య

పోలండుసంఘమువారి ప్రకటనము.

ఆమెన్డెడం, ఫిబ్రవరి 21:—జర్మనుమిత్రులు పోలండుకు స్వరాజ్యమిచ్చెదమని పూచీబడిరి. కాని వైబులిలో విస్సుసభకు పోలండు ప్రతినిధులను రానియలేదు. ఉక్కునియలకు పోలండురాష్ట్రము నమ్మి సంధిచేసికొనిరి. ఇట్లు రాష్ట్రమును విభజించుట అక్రమము పోలండు పాతకాలను నిలుపుటకును పరిపాలక విధానమును న్యాయమును దేశధర్మములను కాపాడుటకును మార్గమే మేము రాజీనామాల నియ్య లేదని పోలండు రాజ్యాంగసంఘమువారు ప్రకటించిరి.

రష్యాలో సరాజిక్ ము హెచ్చుట

లండను, ఫిబ్రవరి 21:—దక్షిణదేశమున సరాజిక్ ము చాల హెచ్చుగా నున్నది. జర్మనులకు నిరోధ మేమియును లేదు గాన వారు ద్వీపానదిని దాటిరి. అందువలన పెట్రగ్రడులోని భావోన్యాములు వైతము బాగయ్యలేరి. జర్మను దొరతనము ఆకాంతి నడచించి గాన రష్యా విప్లవకర్మమును గూడ నడచివేయును గాన గొప్పసేనను సిద్ధపరచి ఆస్త్రియా జర్మను సేన తెదిరించవలెను. అందులకు పకకరణముల లోటు లేదు. అని “న్యూస్ పేపర్” అను గుర్తింపుపత్రిక వ్రాసినది. ఇది మర కిది కాంతివాదమునానిన పత్రిక. జనరలు కెండినగా రాత్మ హత్య గావించుకొని రని రష్యానుండి తంజినా ద్రలు వచ్చినవి.

పెట్రోగ్రాడు, ఫిబ్రవరి 18:—బోల్షెవిక్కు దొరతనము వారు ఫిబ్రవరి 14-వ తేదీనుండియు “బార్దియను కేలండరు” ననుసరించుచున్నారు. 50 లక్షల నైస్యముల నుంచుటకు వైరికపు మదింపులు వేయబడినవి.

వాషింగ్టను, ఫిబ్రవరి 10:—నేటోగారికి బదులుగ వైకాంటు ఇషాయిగారు జపాను రాయబారిగ నియమింపబడిరి.

బ్రిటిషువారి రంగీకరింప కుండుట

పెట్రోగ్రాడు, ఫిబ్రవరి 21:—ఇదివరకు రష్యాసామ్రాజ్యమునకు చేరిన ఏభాగమును గాని విడదీసి ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ నేర్పరచుటకు బ్రిటిషువారు పరిగణింపరని ఆంగ్లరాయ బారి నుడివెను. దీనిని గూర్చి రుమేనియాతో నింకను రాయబారములు ప్రారంభము కాలేను. ఈ నెల 22-వ తేదీని కుహిమనుగారు పోక్సనీకి వెళ్లవచ్చును.

జర్మనీ

రాజకీయస్థితి; ఆంతరంగికస్థితి.

లండను, ఫిబ్రవరి 19:—బ్రిటిషు ప్రధాన కార్యాలయమధ్యనున్న కైటగుారి విలేజుకు డిప్లొమాటుచున్నాడు:—జర్మనీ రాజకీయాంతరంగిక స్థితియు ప్రజల కుద్వేగమును ఆతురతను గలిగించుచున్నది. అందువలన వైరికాధికార పక్షపాతులకు ఇబ్బందిగలిగినవారిని కాంతి శౌండింప బ్రయత్నింప బలవంతము చేయుచున్నాము. ఈక్రింది విషయ నిపుటిస్థితి బాగుగ రూపింపగలను. ఇటీవల వారు హిందెం బర్లుగారు అనేకనుండి పత్రికా సంపాదకులకు దర్శన మొసగి జులైసరికి జర్మనీలో మరి యాహారముందే దని చెప్పగా ఏప్రిలు 1-వ తేదీ సరికి నేను వ్యారినులో నడుగువెట్టెద”నని బదులు చెప్పెను.

జర్మనీ రష్యాలో మరల యుద్ధము ప్రారంభించుట.

ప్రాకుహము, ఫిబ్రవరి 18:—ఎస్టోనియా లినోనియా లను వశపరుచుకొనుటకు జర్మనులు రష్యాతో మరల యుద్ధము ప్రారంభించిని రూథివార్త తెలిపినది “సోషలు డెమోక్రెటు” పత్రిక వ్రాసినది.

జనరలు ఎయిలూసాపుగారు టూర్నాయిగారు సమగము నారంభించిరి. రాట్నాపుయొద్ద తీవ్రమగు సోమ జరిగినది. నగోనేయొద్ద బోల్షెవిక్కులు చుట్టుకొనబడిరి. జనరలు ఎయిలూసాపు నేనలును సుతకుత్వవారి నేనలును బోల్షెవిక్కుల తెదిరించుచున్నవి. ఎయిలూసాపు కార్మిచాఫల అనుచుల సంఖ్య హెచ్చుచున్నది. బోల్షెవిక్కుల పక్షమున జనరలు క్రిలిగ్కో లక్ష నేపతో వారి నెదుర్కొనోవును. ఆది మాత్రము తెలియుచున్నది.

అమెరికా

ఇండియాలో విప్లవమును కలిగించుట.

కాన్స్టాన్స్టినో, ఫిబ్రవరి 21:—ఇండియాలో విప్లవమును కలిగించుటకు ప్రయత్నించినది హానలూలలో జర్మను రాయబారుల కార్యదర్శి హెరుస్కోగ్రీడరు ఒప్పవలను తెలిపెను. 1000 నోలరులు జుర్మానాగాని మాడునెలల వైదుగాని విధింపబడెను.

టర్కీ

తురుష్కు బచ్చేరియను నైస్యములు.

అమెన్డెను, ఫిబ్రవరి 19:—“నియూవిరాటె రామిస్సీకురాన్” పత్రిక ఇట్లువ్రాయుచున్నది. రణరంగమునుండి తెలివవచ్చిన సమాచారముల ప్రకారము తురుష్కు బల్గేరియను నైస్యము 30 వేలకుండి ఖైదీయమునకు వచ్చిరి.

సోమవారమునాటి దాడి.

లండను, ఫిబ్రవరి 21:—ప్రాణవిత్త సప్త మేమియును లేదు.

హిందూదేశపు ప్రతి

లండను, ఫిబ్రవరి 19:—ప్రజలచండిరమున సర్ జి. డి. రీసుగారిట్లు ప్రశ్నించిరి. “సాక్షులు మొదలగువాని కుపయోగించు ప్రత్తి నికమీద నమెరికాదేశము పూర్వపురీ తిని సప్తయి వేయలేదను సంగతిని గ్రహించి హిందూదేశ దొరతనమువారి టిట్టి ప్రత్తిని పంపించుటకు తగిన యేర్పాటుల చేయుచున్నారా?” హిందూదేశపు ప్రత్తి సంఘమువారి యంతయును నిస్సంశయముగ పరిశోధించి దొరతనమువారికి తెలిపెదరని ఫీషరుగారు బదులుచెప్పిరి.

ఒక బహిరంగసభ:— నెల్లూరుజిల్లాలోని సంగమ కాళా స్వరాజ్య సమితివారి యాజమాన్యముక్రింద సంగమ నివాసస్థు లందరును ఈ నెల 18 వ తేదీని ఒక బహిరంగ సభ గావించి నెల్లూరు స్వరాజ్యసమితి యైరుమక వి. హనుమంత రావుగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. కనిగిరి వాస్తవ్యులగు దర్శి చెంచయ్య నెట్టి గారిని విచారణలేకయే కన్నూరు లో నిర్బంధావాసమందుంచుట అన్యాయమని తలంచి ఈ సభవారు నెట్టిగారి నిర్బంధావాస విమోచనమును మిక్కిలి కోరుచున్నారని తీర్మానించి తీర్మానమును చెన్నపురి దొర తనమువారికిని హిందూదేశ దొరతనమువారికిని తెలియపరచిరి.

నార్తరకసర్కారున వైస్ ఎమ్మ్యారర్సు కంపెని లిమిటెడ్ (లిక్విడేషన్ లో నున్నది) నో టీ సు. (1087)

జీవితభీమా పోలీస్కోల్లర్లున్నా, నివాసాసహాయ భీమా పోలీస్కోల్లర్లున్నా తరు తరు క్లెము కాగితములను 1918 వ సం॥రం మార్చి నెల 18 వ తేదీ లోగా యీ క్రింద సంతకము చేసినవారి వేర పంపుకోవలెను. ఈ క్రిందవ్రాసిన భోగట్టాయను, కాగితములును పూర్తిగా పంపని యెడల క్లెములు జాపితాలలో నమూదు చేసికొనబడవు.

- 1. సోలసీదారుని పేరు, 2. పోలసీ నెంబరు, క్లాసు, (జీవితభీమా, లేక నివాహభీమా, పేరెంటు నెంబరు) 3. అభయన చెల్లించిన ప్రీమియములయొక్క రసీదు, 4. జీవితభీమా లేక నివాహభీమా నిరజనల్ పోలసీ, 5. ప్రీమియములు యెవరివద్ద చెల్లింపబడినవో ఆ యెంబటు పేరు, ప్రస్తుతపు చిరునామా, 6. ఇదివర కే క్లెముల కాగితములు దాఖలుచేయబడిన యెడల, యెవరివద్ద దాఖలుచేయబడినదియును, అందుకుగారు ఇయ్యబడిన రసీదును పంపవలెను. ఒక్కొక్క పోలసీ క్లెమునకు ప్రత్యేకముగా భోగట్టావ్రాయవలయునేగాని, ఒక్క కాగితములో ఒకటికంటె అధికము పోలసీలభోగట్టావ్రాయవూడదు. ఏంబట్టును, ఇతర క్రెడిటుర్లును కూడా తమ హక్కులను వైని వ్రాయబడిన తేదీలోగా, వత్తుదర్లు మున్నగు రుజువులతో, దరఖాస్తుచేసికొనవలెను. వైతేనిని పిచ్చుట దాఖలు కాబడిన క్లెములు అంగీకరింపబడవు.

12 Dalhousie Square, Calcutta. M. K. Dandeker, Incorporated Accountant Liquidator.

The Great War.

(o)
(Reuter's Agency)

Great Britain

Sir W. Robertson's Resignation. Press Comments.

LONDON, February 21.
General Sir William Robertson's resignation is the absorbing topic of the day and Mr. Lloyd George's statement is awaited with the greatest interest. General regret is expressed at General Sir William Robertson leaving the General Staff.

The "Daily Telegraph" says:—General Sir William Robertson cannot easily be spared and the regard and gratitude of the country will follow him into retirement, but matters have come to a point at which change in the military organisation has become necessary if the country is to play its part with full effect in the Allied effort, and we cannot regard this change as an unqualified misfortune for our cause.

The "Daily Telegraph's" Parliamentary correspondent says:—General Sir Henry Wilson's succession to General Sir William Robertson is an event of serious import in the present state of political feeling and may lead to further complications. The probable action of Government is rather uncertain owing to the Prime Minister's indisposition, but either to-day or to-morrow he will endeavour to attend the House and make a statement when an important debate is inevitable.

The "Times" says:—The official announcement regarding General Sir William Robertson does something to clear the air and is the first approach to a plain statement about the organization laid down by the Versailles Council.

The "Times" Parliamentary correspondent states that the announcement caused a sensation in political circles and may even provoke an acute Parliamentary situation.

The "Daily Mail" says:—It is to be hoped that Sir Henry Wilson will put his foot down upon undue elevation of Cavalry Officers. It is the British military men including the overseas soldiers, who have borne the brunt of the war in the West, and it is time to promote men who have shown capacity in infantry, artillery, tanks, and aircraft.

The "Daily Chronicle" says:—Since the war began the need for closer co-operation has been an admitted necessity. Mr. Lloyd George has always admitted it and was once inclined to place the Western armies under a Generalissimo and has an allied military genius arisen would have done so. It is in the absence of such a genius that the next plan was an Allied Council, which secured unity on the political side, and as far as possible on the military. It is understood that the Chief Advocate of the Unified Command was President Wilson. This policy, which General Sir William Robertson does not accept, was accepted by the Military Representatives of all the other Allied Powers and was supported by General Smuts.

The General Staff Changes.

LONDON, February 21.
Mr. Lloyd George's statement on the General Staff changes will be made after questions to-day. Mr. Asquith is expected to follow. Apparently the House does not wish to vote against the Government. The tension on personal issues has been considerably relieved by General Sir William Robertson's acceptance of the Eastern Command.

Discussion in Parliament.

General Robertson Accepts Eastern Home Command.

LONDON, February 21.
In the House of Commons, Mr. Bonar Law announced that General Sir William Robertson had accepted the Eastern Home Command.

Mr. Billing asked whether General Sir William Robertson resigned or was dismissed. Mr. Bonar Law replied that he would not anticipate the discussion.

Mr. Bonar Law stated if opportunity for a vote were desired Government would be willing to meet the wishes of the House. This is interpreted to mean that Government is ready to meet a vote of censure. But in view of General Sir William Robertson's acceptance of the Eastern Command, the prevailing opinion in the Lobby is that no serious issue will arise after the Premier's explanation to-morrow.

Mr. Bonar Law announced that the holding of the Imperial War Cabinet in 1918 would afford opportunity to hold an Imperial Conference.

Mr. Lloyd George's Illness.

LONDON, February 21.
Replying to Mr. Asquith in the House of Commons Mr. Bonar Law said Mr. Lloyd George had a severe chill but hoped to be able to make a statement in the House to-morrow.

Lord Derby Supports Versailles Council.

LONDON, February 21.
In the House of Lords Lord Derby strongly supported the Versailles Council. He said it had already achieved most excellent results as regards unity between the Allies. He offered to resign but the Premier requested him to remain in Office.

LONDON, February 21.
It is understood that Sir Henry Rawlinson will succeed Sir H. Wilson at the Versailles Council.

The Air Raids on London.

Official Particulars of Raid.

LONDON, February 21.
It is officially announced that six or seven aeroplanes carried out the raid on Sunday, but only one penetrated London. It passed over Ilfracombe at 9.45, followed the Thames and crossed London from the southeast to north-west. Bombs were dropped in various districts between

10.40 and 10.55. The remaining raiders attempted to reach London from the northeast across Essex, or from the east along the Thames, but all were turned back. The casualties and damage are not yet reported.

Official Report of Casualties.

LONDON, February 21.
It is officially announced that thirteen men and three women were killed and twenty-seven men and women injured in Sunday's air raid.

Casualties in Saturday's Raid.

The casualties in Saturday's raid were three men, five women and three children killed and one man and three children injured.

Another Enemy Attempt.

LONDON, February 21.
The Press Bureau announces that hostile aircraft crossed the Essex coast at nine on Monday night and proceeded towards London but did not penetrate the defences. No damage or casualties are reported.

Three Successive Raids.

LONDON, February 21.
German air fleets have made three successive raids on London since Saturday, but all were turned back, except a few aeroplanes which succeeded in penetrating the terrific barrage. The raiders had a very warm reception and last night's raiders were heavily engaged by the guns of the patrolling aeroplanes.

No Casualties, No Damage.

LONDON, February 21.
The Press Bureau states that there were no casualties, and no damage in Monday's air raid.

Great Banks Amalgamate.

LONDON, February 21.
The London City and Midland Bank is amalgamating with the London Joint Stock Bank. Combined deposits exceed two hundred and seventy-eight millions sterling. Capital is seven millions, and reserve funds six millions.

India's Cotton Development.

LONDON, February 21.
In the House of Commons Sir J. D. Rees asked, "Does the Government of India appreciate the necessity for developing the class of cotton suitable for use in the hosiery trade, in view of the probably permanent inability of America to continue to provide its hitherto usual supply of such cotton?" Mr. Fisher replied that the Cotton Committee in India will doubtless consider the suggestion, which will be communicated to the Government of India.

Empire's Wheat Growing.

LONDON, February 21.
In the House of Commons Mr. Brookers asked what steps Mr. Walter Long was taking to promote wheat growing within the Empire. Mr. Hewins replied that the Dominion Governments were fully alive to all aspects of the question.

British Industrial Situation.

Assuring Statements in Commons.

LONDON, February 21.
In the House of Commons, Mr. Kellaway Parliamentary Secretary to the Ministry of Munitions, in a speech said:—The industrial situation in England had never been sounder and there were fewer strikes than at any previous period of the war. Labour was working in devotedly. He gave details of the following beneficial effects on production, during the last half year, of twelve and a half per cent bonus, namely, the production of guns had increased 48 per cent over the previous half year machineguns 20 per cent, aeroplanes 42 per cent, aero-engines 68 per cent and shipbuilding material 25 per cent.

Mr. Winston Churchill afterwards added that less than a quarter of one per cent, of the time had been lost during the half year owing to the loyalty of the workers.

Propaganda in Enemy Countries.

LONDON, February 21.
Lord Northcliffe has been appointed Director of Propaganda in enemy countries.

Russia

Polish Protest Against New Partition.

LAHORE, February 21.
LONDON, February 20th.—The Polish Government at Warsaw has published a protest against the new partition of Poland which the "Lokalanzeiger" declares amounts to a declaration of war against the Austrians and Germans elsewhere.

The "Lokalanzeiger" points that unless war comes to an end soon it will be necessary to cope with the two colossal facts namely eight million tons of shipping and ten million men provided by America. ("C. & M. Gazette.")

Polish Council's Manifesto.

Central Powers Denounced.

LONDON, February 21.
AMSTERDAM.—According to the "Lokalanzeiger" the Polish Regency Council has issued a manifesto addressed to the Nation, pointing out that Central Powers have guaranteed the independence of Poland, yet they did not admit Polish representatives at Brest-Litovsk and they bought peace with Ukraine with a Polish Province. The Council protests at the new division of Poland and only remains in office, in order to preserve Polish schools and organisation and justice and to transmit to posterity the conception of the integrity of the Fatherland.

Increasing Chaos in Russia.

Kaledin Commits Suicide.

LONDON, February 21.
Latest telegrams from Russia point to an increasing chaos and widespread disturbances in the South. The only definite fact is, that the Germans crossed the Dvina, because there was nothing to prevent them. Germany's move has roused even idealists in Petrograd. Gerky's paper "New Life" which has hitherto been pacifist, says, that German Government having quelled disaffection, will attempt to smash Russian Revolution. It points out the necessity to withstand the Austro-German attack by organising an army for which plenty of material exists. Petrograd telegrams report that General Kaledin has committed suicide.

Britain Does not Recognise.

Independence of Ukraine.

LONDON, February 21.
PETROGRAD 19th.—The British Charge D'Affaires has intimated that Britain has not recognised the independence of Ukraine or other territory hitherto belonging to the Russian Empire.

Germany Resumes War Against Russia.

LONDON, February 21.
STOCKHOLM.—The "Social Demokraten" says that it learns from a reliable source, that Germany has resumed war against Russia with the object of seizing Esthonia and Livonia.

Bolsheviks Opposed by Alexieff and the Church.

LONDON, February 21.
PETROGRAD 9th.—General Alexieff's operations are developing in the region of Toganrog. Violent encounters have occurred near Rostoff while near Voronezh the Bolsheviks are surrounded.

PETROGRAD 10th.—Two outstanding forces are now arrayed against Bolsheviks namely General Alexieff's army and the Church. The followers of Alexieff and Korniloff are apparently increasing. It is stated that Bolsheviks are sending an army of a hundred thousand under General Krylenko against General Alexieff. Apart from the above messages, nothing is known in London of the movements of Alexieff and Korniloff.

Russian Army Estimates.

LONDON, February 21.
PETROGRAD.—The Bolshevik Government has adopted the Gregorian Calendar from 14th February. The Army estimates provide for five million men.

Central Powers

Political and Domestic Situation.

Hindenburg's Pacifying Statement.

LONDON, February 21.
Reuter's correspondent at the British Headquarters says:—The Political and domestic situation in Germany is now creating internal excitement and anxiety causing pressure to be put upon militarists who have been forced to endeavour to pacify the people. The following instance typifies the present situation. F.M. Von Hindenburg, recently interviewed by a number of newspaper editors said, in reply to a statement that there would not be any food in Germany next July, "I shall be in Paris by April 1st".

Negotiations with Rumania not Begun.

LONDON, February 21.
AMSTERDAM.—A Berlin telegram states, that negotiation with Rumania has not yet begun. Probably Baron Kuehlmann will go to Focsani on 22nd February to negotiate.

America

Fomenting Revolution in India.

German Consul Punished.

LONDON, February 21.
SAN FRANCISCO.—Herr Schroeder, former Secretary of German Consulate at Honolulu, has pleaded guilty on a charge of conspiring to create revolution in India. He has been fined a thousand dollars with the alternative of three months imprisonment.

General

Senator Arrested in Bolo Case.

LONDON, February 21.
PARIS.—Senator Humbert, who was mentioned in connection with the Bolo case, has been arrested.

New Japanese Ambassador.

LONDON, February 21.
WASHINGTON.—Viscount Ishii has been appointed Japanese Ambassador in succession to Mr. Sato.

Western Front

The Coming Struggle.

Principal Thrust Against British. War Correspondent's View.

LONDON, February 21.
Mr. Percival Gibbs expresses the opinion that the principal thrust against the British will be between Arras and St. Quentin. The Germans will make other attacks further south, which our Allies will deal with effectively. The preparations of the German Higher Command are complete after weeks of laborious training in open warfare behind their lines. Massed divisions

TELEGRAMS.

released from the Eastern Front by the collapse of Russia are ready to make the last supreme effort to fulfil the wild hopes of F. M. Von Hindenburg and General Ludendorff of trying to break through the Allied armies and ending the war by a decisive victory in the field. They have been trained and fattened for wholesale slaughter, and promised complete success with an early victorious peace.

There is no longer any doubt that the enemy attempt to break through may now come at any moment and while the French will doubtless have to withstand the shock of heavy numbers, the grand attack will be hurled at the British, somewhere between Arras and St. Quentin. Evidence shows that the coming offensive will be conducted upon principles of surprise. The winter training of enemy divisions has been based upon the idea of repeating the tactics which succeeded in Galicia, at Riga and on the Isonzo. The enemy's training exercises have been based on the principle of the infantry breaking through, without artillery preparation and this confirms the idea that the Germans will employ tanks and it is probable that exciting tank duels will be witnessed, in which numbers and experience will be on our side. The enemy moreover is expecting great results from poison gas and we know they intend using gas shells freely. Another interesting fact has been revealed namely whereas the new method of enemy attack has the entire confidence of the German officers, the men regard it with dismay, declaring that local successes will be purchased at frightful cost. Anyway it is manifest that in the forthcoming gamble, the German High Command intends to be absolutely reckless as regards wastage.

5,000 Shells in 15 Minutes.

LAHORE, February 21. LONDON, February 19th.—A correspondent with the French Armies quotes opinion held by some soldiers that the enemy may prefer a dramatic but limited coup to the grand offensive in the west. He describes the French raid at Bremen which followed pouring into the German line of 5,000 shells in 15 minutes and 12 prisoners were brought back. ("J. & M. Gazette.")

SEVERE AIR FIGHTING.

Sixteen Enemy Machines Felled.
British Aircraft's Effective Raids.

Referring to aviation, F. M. Sir Douglas Haig says:—Our aeroplanes on Sunday dropped six tons of bombs on various targets, including the aerodromes at Touranai and Lille and the dump near Courtrai. There was severe air fighting. We brought down ten enemy machines and drove down six. Three of ours are missing.

We made another raid on Monday night on the aerodromes at Ghent and Tournai and the railway station and sidings at Conflans where a ton of bombs was dropped. Bursts were observed and a large fire started.

Our squadrons to-day made a daylight raid, with excellent results, on the barracks and the railway station at Treves and the steelworks and railway station at Thionville, causing two large fires at Treves. Direct hits were obtained on the railway at Thionville. All our machines returned. These raids were made in spite of heavy and accurate anti-aircraft gunfire.

Turks & Bulgarians Arrive.

AMSTERDAM.—The "Nieuwe Rotterdamse Courant" states that, according to frontier reports, thirty thousand Turks and Bulgarians have arrived at Verviers in Belgium.

Enemy Raids Driven Off.

One Enemy Aircraft Felled.

LONDON, February 21. This afternoon's British communiqué says:—We drove off raiders in the neighbourhood of Gabelle. The Portuguese took a few prisoners in the neighbourhood of Neuve Chapelle. The enemy suffered casualties in Patrol encounters in the Messines sector. Admiralty aircraft dropped many bombs on the Uytkerke aerodrome at noon on Sunday and one enemy aircraft was driven down. All of ours returned.

Hostile Artillery Active.

LONDON, February 21. Last night's British communiqué says:—We drove off a raid eastward of Epheby. Hostile artillery was active at Cambrai, Armentieres and Ypres.

French Defeat Attacks.

French Aircraft Activity.

LONDON, February 21. A French communiqué says in Champagne, the Germans made a new attack in the afternoon on our positions, southwest of Butte Du Mesnil. Our fire prevented the attackers from reaching our lines. This morning an attack in the same region was made by three German battalions, but the enemy was everywhere expelled suffering heavy losses. Aviation activity continued. We dropped thirteen tons of explosives in the Metz region, causing several fires and explosions.

Violent Cannonading.

LONDON, February 21. A French afternoon communiqué says:—There was violent cannonading in the region of Verdun. We repulsed a German attack on positions captured on the 13th inst. at Butte Du Mesnil, taking some prisoners.

Allied Aircraft Raids.

LONDON, February 21. The Admiralty states that our aircraft on the night of the 17th, 18th February, dropped several tons of explosives on Zebrugge mole and docks and Bruges docks. Bombs

were observed to fall alongside submarine shelter and in the vicinity of lock gates and quays. Aircraft in the forenoon of the 18th attacked the aerodrome at Varssemaere, and made several direct hits on hangars and sheds. Three enemy aircraft were destroyed in patrols. All of ours returned.

LONDON, February 21.

This afternoon's French Communiqué says:—There was violent artillery fire during the night, in the region south of the forest of St. Gobain in the sector of Chavignon, and Northwest of Bezonvaux.

LONDON, February 21.

This afternoon's Communiqué from Marshal Haig says:—We carried out successful raids in three sectors. Irish troops entered trenches southwestward of Epheby and brought back prisoners. Canadians made a successful raid and captured five prisoners southward of Lens. Lancashire Border and Yorkshire troops raided positions on a wide front in the southern portion of Houchoult forest, killing a large number and capturing 27 men and a machine-gun. Our casualties were slight.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Delhi

Imperial Council.

Business before the Next Meeting.

DELHI, February 21. The business at the next meeting of the Imperial Legislative Council at Delhi will include the presentation of the Select Committee's reports on the Income Tax Bill and the Cinematograph Bill, the passing of the Forest Bill, introduction of a bill to amend the law relating to Aden Criminal Justice, also discussion of resolutions by Mr. Chanda to re-extend Calcutta High Court jurisdiction to the Khasi and Jaintia hills and by Mr. Sastry to restrict recruitment of civilians for P. W. D. and railway engineering service to India and also to ensure the appointment of more Indians to posts in services ordinarily recruited in India.

Dr. A. C. Sen has been elected Secretary. Provincial Congress Committee, Delhi and Ajmere-Merwara, vice Mr. Isaf Ali Barrister-at-Law resigned.

The Provincial Congress Committee, Delhi and Ajmere Merwara have elected Miss Gmeiner, Doctors A. C. Sen and M. A. Ansari, Rai Sahib Chandrika Prasad and Lala Bansidhar as members of the All-India Congress Committee.

Mrs. Besant at Delhi.

DELHI, February 22. Mrs. Besant and Mr. C. P. Ramaswamy Iyer (Secretary, All India Congress Committee) have arrived at Delhi in connection with the meeting of the All-India Congress Committee to be held on the 23rd instant. There are already more than 20 members of the Committee present here.

Dinner to Mr. Montagu.

By Indian Councillors.

DELHI, February 22. The dinner given by the non-official members of the Imperial Legislative Council to the Secretary of State and his party last night was a brilliant and successful function. Covers were laid for more than thirty and among those present were the Right Hon'ble Mr. E. S. Montagu, Sir Dinslow Wacha, Lord Donoughmore, Mr. Surendranath Banerjee, Sir William Duke, Sir Sankaran Nair, Mr. Roberts, Raja Rampalsingh, Raja of Mahmudabad, Sir C. M. Chinnaiy, Mr. C. O. Seton, Dr. Tej Bahadur Sarda, Mr. B. N. Sarma, Mr. F. C. T. Halliday, Nawab Ali Chaudhuri, Mr. K. Sahay, Zulfiqar Ali Khan, Mr. A. L. R. Paroo, Captain Ajib Khan, Mr. Srinivasa Sastri, Mr. C. H. Kitch, Mr. Azad Ali Khan, Mr. R. K. Chanda, Mr. B. N. Basu, Mr. M. Haq, Hakim Ajmal Khan, Raja of Kenika, Mr. M. N. Hegg, Maung Bah Lee, Mr. C. Y. Chintamani, Mr. Shafi, Mr. Khaparde, Maharaja of Cossimbazar, Pandit Madan Mohan Malaviya, Rai Sita Nath Rai and Mr. C. P. Ramaswami Iyer.

Bombay

Rent Control in Bombay.

BOMBAY, February 21. The Bombay Government Gazette contains the text of the Bill to restrict the increase of rent of dwelling houses and business premises in the Presidency of Bombay. The proposed Act shall come into operation in the first instance only in the city of Bombay, in the taluka of Salsette and in the municipal district of Karachi, but the power is reserved to extend the operation to any local area. The Act shall be in force during the continuance of the present war and for a period not less than six months and not exceeding two years. Among the objects and reasons it is stated justification for this kind of legislation is that it conduces to the interest of the community as a whole to regulate to some extent the power which purely abnormal conditions of war have placed in the hands of persons occupying certain positions in the economic organisation to take advantage of others less favourably situated. The exigencies of war have caused an influx of population both military and civil into certain localities and the supply of accommodation has for various reasons not kept pace with the demand. It is inequitable that the enhanced value thereby given to the existing properties should be wholly appropriated by one party, the landlord, to the detriment of the tenant whose services in any particular locality are in most cases equally essential to the State. Absence hitherto of restrictions on the raising of rent in Bombay and

certain other places in the Presidency has already produced conditions rendering the present measure essentially necessary and urgent. Provisions of the English Act respecting mortgage interest have not been reproduced in the Bill, as necessity for them does not exist in the Bombay Presidency as in England. English legislation has proceeded on the assumption that the proper rent of a house is the rent paid on the 3rd August 1914. The present Bill adopts a principle similar to that of English Acts, with this modification that a somewhat later date than the date of outbreak of the war has been fixed for computation of the standard rent, and an increase of ten per cent is allowed. This provision will secure to landlords a reasonable portion of the enhancement of values caused by the war while safeguarding the tenants from undue exactions. The English Act does not apply to business premises and applies only to dwelling houses below a rental value of £26, in London £35. This Bill extends to all dwelling houses and business premises in the Bombay city and two other localities because similar conditions exist there in case of all classes of properties. If the Bill is applied to other areas power has been reserved to limit its action to dwelling houses only or to certain classes of dwelling houses or business premises. The Bill gives the power of determining questions arising under its provisions to the civil court as does the English Act. Questions under this law will ordinarily arise in course of civil proceedings otherwise instituted, namely when the rent has been raised and not paid, and the landlord sues for rent or applies for an order of ejectment or a distress warrant. It will in such cases naturally develop upon the civil court to decide whether the rent demanded is allowable under the provisions of this Bill. In cases under cause (1) where application may be made for apportionment of rent, proceedings will not necessarily be pending but the court has been similarly given power of making an order again following the English precedent. The Bill gives jurisdiction to Small Cause Courts within their local limits in cases under the clause mentioned above.

Accident to the Governor.

BOMBAY, February 21. His Excellency the Governor had a slight tumble while hunting this morning. His horse while walking back from the hunt stumbled and fell and Lord Willingdon went over its head and was pitched on the top of his own. Several members of the hunt including Lady Willingdon and medical men immediately went to his help. He was unconscious for minutes and on recovery was put in his own motor car and driven back to Government House. His Excellency's condition is reported to be satisfactory.

Burma

Mandalay District Magistrate.

Apologises for His Remarks Towards the Bar.

RANGOON, February 21. In connection with the recent deadlock at Mandalay in local courts regarding certain objectionable remarks made by the District Magistrate Mr. F. H. Stevenson, I. C. S., a letter has been sent by the Magistrate to a leading member of the bar expressing regret at the wrong interpretation put on his words by the local bar and it was hoped they would accept his assurance on the point that he had no intention in making the aspersions he did to refer to the bar as a whole but he thought he was well within his rights in reprimanding advocates who were wasting his time unnecessarily.

RANGOON, February 21. The Court of enquiry into the 'Ayuthia' disaster resumed to-day. Several more witnesses were examined among them being Captain Currie, Marine Superintendent, B. O. C., who did not think fire started in engine room, and Major Turner. The enquiry will be continued on Tuesday.

South India

Mysore Legislative Council Meeting.

BANGALORE, February 21. At the meeting of the Mysore Legislative Council to-day among other business transacted were the passing of a Bill to amend commercial intercourse with enemies (emergency) regulation, Defence of India Bill and two Bills to develop Local Self-Government in the State, namely, Mysore Local Boards and Village Panchayats Bill and a Bill further to amend the Mysore Municipal Regulation. The latter measures raised considerable discussion regarding communal representation of local bodies and municipalities.

Mr. A. R. Banerjee, I. C. S., on behalf of the Government replying to interpellations stated that the question of separation of judicial and executive functions in the State was under the active consideration of the Government. He said there were difficulties but the Government hoped to arrive at a decision before the April session of the Representative Assembly.

Replying to the suggestion to introduce the Minto-Morley scheme in Mysore State Mr. A. R. Banerjee stated:—The constitution of our representative bodies is not on all fours with the Minto-Morley scheme. There are at present eight elected and five nominated non-official members on the Legislative Council and there is therefore a non-official majority. Any definite suggestions for reform that may be made will be considered. The number of questions that may be put at the meeting of the Council was increased to 20 in February 1916 and the privileges then extended have not been availed of during the past two years except at one meeting. The Government therefore do not see any immediate necessity for further change. The question of granting a right to move resolutions will be noted for consideration. Orders are about to be issued regarding the formation of a Finance Committee. As regards the appointment to the Executive Council of non-official members equal in number to official members Mr. Banerjee stated:—It is not understood how the member assumes this proposal as comprised in the Minto-Morley scheme. The Government do not see the necessity of adopting the suggestion at the present time.

TELEGRAMS.

In reply to an interpellation Dewan Bahadur G. S. Chakravarti on behalf of the Government stated that out of one lakh granted for scholarships for backward communities last year Rs. 9,000 had been spent for University scholarships and Rs. 55,000 for other scholarships. From the statement showing the number of each community in receipt of scholarship it would appear that out of 59 University scholarships 10 go to Lingayats and 14 to Mahomedans and out of 839 other scholarships 167 to Mussalmans, 197 to Lingayats and 126 to Vokkaligas.

TRIVANDRAM, February 21.

The Sri Mulam Popular Assembly met at 11.45 when further representations in agriculture and other industries were considered. The need for Mahomedan education was pressed. The organisation of an economic conference, the need for industrial education, state aid of industries and commerce and the establishment of factories were suggested. The Assembly adjourned for to-morrow.

COONOR, February 21.

Mrs. Henry Polak, will deliver a lecture on "Ancient Egypt" at the Theosophical Lodge on the 3rd proximo.

Latest Telegrams.

(REUTER.)

The Versailles Conference.

Mr. Lloyd George's Defence.

LONDON, February 21.

Speaking in the House of Commons on the recent army changes, Mr. Lloyd George said that the retention of Sir W. Robertson as Chief of Staff, was latterly incompatible with the Allies common policy which was based on the assumption that the Allies had suffered in the past through lack of concerted and co-ordinated effort. Government deeply regretted that General Robertson's position was no longer compatible with the policy decided upon at Versailles, but if that policy was right, no personalities, however valuable, important, or distinguished, should stand in the way of its execution. (Cheers) If the policy was wrong, no personalities and no Governments ought to stand in the way of its being instantly defeated. The Premier emphasised, that there was absolutely no difference between our policy and the policy of France, Italy and the United States in this respect. The Policy was based on the assumption, that the Allies had hitherto suffered through lack of concerted and co-ordinated effort and our purpose and policy had been to get concentration and unity of effort. It was only necessary to look at 1917, to find exactly the same set of circumstances inevitably diminishing power and concentration, which would otherwise have been possible, in order to counteract the efforts of the Germans and the Russian collapse. It was agreed at Versailles that there must be a Central Authority to exercise direction over war policy and that that authority must be inter-allied and must have executive power. The only difference of opinion was over how that authority should be constituted, but agreement on this point was also reached. The Premier proceeded to mention several proposals which had been considered and rejected. One was that Central Authority should be composed of Chiefs of Staff, but this idea was unworkable. It was felt that the new body must not only know the conditions of its own armies on its own fronts, but all the conditions on all fronts and all armies. Versailles was now the repository of such information which was being co-ordinated by very able staffs. No single War Office possessed such information. The Premier proceeded to give cogent reasons why Chiefs of Staff in various capitals could not properly exercise the functions aimed at. The Supreme Council had unanimously rejected this proposal and delegations then separated and considered the matter independently with the most remarkable result that the next morning each delegation submitted exactly the same proposal, namely, the proposal which now held the field. He would have liked to read to the House a document in which the American delegation cogently put the case for the proposal which was finally carried, but he could not because it was mixed up with plan of operations. The Americans presented the case with irresistible power and logic. The proposal was altered here and there during several hours discussion, in which there was not a single dissentient so far as the plan was concerned. Marshal Haig drew attention to a weak point or two and we undertook to remedy them, but these were not the points affecting the root proposal. Upon returning he reported to the Cabinet that he thought the plan was unworkable and dangerous and subsequently the Army Council made certain criticisms from the constitutional point of view. He considered these carefully with Lord Derby who thought he would put General Robertson's case before the Cabinet. Mr. Lloyd George emphasised the anxiety that these arrangements should work wholeheartedly by all British and French military authorities and especially that Marshal Haig should be satisfied. Therefore before the agreement was made he talked to Marshal Haig who said he would work under the new arrangement which was that the permanent military adviser on the council at Versailles should become a member of the Army Council, should constantly communicate with the Chief of Staff and should be absolutely free in the advice he gave.

The Chief of Staff would have the same powers as his predecessor General Robertson and would remain the supreme military adviser to the British Government. He would accompany the Ministers to the meeting of the Supreme War Council as adviser and would have right to visit France and consult military representatives. The representative at Versailles must have perfect freedom to discuss and recommend plans. If the Commander-in-Chief did not approve, or if there was a difference of opinion among various representatives, then Government would decide. There was no derogation of authority by Government. The Chief of Staff would be the chief adviser to the Government in the event of any such difference of opinion. It was only after Government had decided to offer General Robertson the position of representative at Versailles, that the Premier realised

that General Robertson objected on military grounds, to a system which the Versailles Council had decided unanimously to adopt. General Robertson suggested that the representative at Versailles should be made Deputy Chief of Staff but Government rejected the suggestion because it was suggested that such a position would be impossible for any man and would make the British representative inferior to other members of the Council.

A voice here interjected "What about General Foch?"

The Premier pointed out that General Foch was within twenty-five minutes or Versailles and could be consulted in the event of an emergency. The Premier reiterated that the Government deeply regretted that it was obliged to proceed without General Robertson. The choice between carrying out the unanimous policy of military advisers and retaining the services of a most distinguished and very valued public servant, was very painful but in view of the magnitude of the policy Government was bound to stand by the arrangement with the Allies.

The Premier dwelt on the natural difficulties of securing military unity of the Allies. Some thought that the new arrangement would secure political unity but would impair the unity of the armies. Government proposed to invite suggestions from the highest military authorities, as regards the best means of removing anxiety that the new scheme might impair the efficiency of our army. Government would adopt any suggestions to improve the new scheme. National feeling, historical tradition and suspicion militated against every alliance, while there were also other difficulties due to professional conservatism. He pleaded for mutual trust and confidence which were the very soul of victory. We discussed and rediscussed this plan in order that our whole concentrated strength should be mobilised to resist and break the most terrible realities. The enemy has rejected the most moderate terms which the whole of civilisation has accepted as reasonable. Why has the enemy rejected them? Because he is clearly convinced that Russia's collapse has given him power to achieve a military victory and impose Prussianism forcibly on Europe. The Premier begged the House to turn down all controversy and close the ranks. (Loud Cheers) If the House disapproved of the Versailles policy, let it put in a Government who would refuse to accept that policy, but it must be another Government (Cheers). Government was entitled to know and to know to-night, whether the House and Nation wished to proceed with a policy deliberately settled with a view to reorganising our forces to meet the advance of the foe. The Premier concluded, "I have endeavoured to discharge the terrible functions of my position to the utmost capacity of my strength. (Cheers). If the House to-night repudiates that policy for which I am responsible and I believe on which the safety of the country depends, I shall quit office with but one regret, that I have not had greater strength greater ability to place at the disposal of my native land in the gravest hour of her history". (Loud and prolonged cheers).

The remainder of the debate was featureless, speeches relating to the Army Departmental matters. The reception of Mr. Lloyd George was in marked contrast to that of a week ago.

As the "Times" says opposition simply faded away after the Premier had made a plain statement while the subsequent lack of excitement in Lobby showed how completely the Premier had made his case. Mr. Lloyd George was in his best conciliatory form and to the obvious relief of the majority of the members of the House of Commons there was little danger of debate taking a destructive course. When he had concluded the remaining speakers mostly concentrated on the alleged association of Government with certain newspapers.

Mr. Chamberlain especially made a direct attack and urged Government to sever connection with the newspaper proprietors. The Unionist War Committee met after the debate but after one and half hours talk did nothing.

(ASSOCIATED PRESS).

Lord Willingdon's Condition.

BOMBAY, February 22.

The "Bombay Chronicle" gives the following particulars of the unfortunate accident to His Excellency Lord Willingdon. His Excellency was returning from the hunt near Santacruz and was riding back to the Government House. This was about nine o'clock in the morning. Three miles away from Santacruz at a village called Marol Lord Willingdon's hunter "Bakewell" somehow or other came a cropper while going at a trot, and His Excellency was shot from his saddle head foremost on to the road. His Excellency's party which included Lady Willingdon instantly dismounted and hailing a motor car conveyed the Governor in an unconscious state to the Government House where Major Hamilton's diagnosis was "concussion of the brain". His Excellency was unconscious for several hours, but on enquiry last evening it was ascertained that the Governor had regained consciousness and was progressing favourably. Deepest sympathy is felt by all communities with Her Excellency and her son in their anxiety.

వ్యవసాయక్షేత్రములు.

అందరి కూలిలకు విద్యార్హులైనట్లు

మన రాజధానియందలి ప్రభుత్వము వారి వ్యవసాయక్షేత్రములందు పనిచేయు వారిలకు ను కూలిలకు విద్యార్హులైనట్లు చేయుటకు ప్రభుత్వము వారి వారి ప్రస్తుతము కొన్ని యోగ్యులను ఆచరణయందుపెట్టి పరీక్షించ దలచుచున్నాడు. ప్రస్తుతము వ్యవసాయక్షేత్రములకు కొనుబుత్తున, పాలూరు, ఆనకాపల్లియందా విధానమును ఆచరణచేసెదరు. వ్యవసాయక్షేత్రములందు కూలిలచేసే కొనుబుత్తు, పిల్లలకు ప్రాతఃకాలమునందా నుధ్యార్హము యామమునకు ప్రాతఃకాలమున చేయుదురు. తక్కువల నివాసమునందు నామధానికారము పనిచేయు చేసి కూలి పుచ్చుకొనుదురు. పెద్దవారికి నాయం కాలము రెండుగంటలు చేయుచేసెదరు. ఆ విధానము రాత్రి పాతకాలలందు విద్యార్హ్యమును బోలియుండును. ప్రస్తుతము విద్యార్హులను నియమిత ప్రకారము కొందరి మాత్రమే చేర్చుకొందురు. పగటిపూట జనుకు పాతకాలలందు మొత్తముమీద 58 గిరి, రాత్రి పాతకాలలందు 52 గిరి చేర్చుకొనుదురు. వారిలో 35 మంది ఆనకాపల్లి యందు చేయుదురు. వీరు చేయుచేసే పనులను జీతము లిచ్చుకో వచ్చునట్లు. కాని వీరికి కూలి ముట్టుదు. ఈ పాతకాలల వ్యవసాయ కాభాధికారి ప్రాజాపత్వము క్రింద చేయుదురు. విద్యార్హాభాధికారి లడప దడప వచ్చిపాతకాలలను తనిఖీ చేయుదురు. పాతకాలలకు ప్రారంభము నందు 825 రూపాయలును, తరువాతను 2645 రూపాయలును ఖర్చుపడునని అంచనా చేసిరి. పాతకాలలెల్ల పనిచేసియున్నవి, వ్యవసాయకాభాధికారి తెలియజేసి అందు జరుగవలసిన మార్పులనుగురించి తమచర్చిప్రాయమును తెలుపుటకును పాలకులు కొరయుండిరి. ప్రభుత్వమువారు తలపెట్టిన కార్యక్రమము నెఱవేరి కూలిలబాగుపడుదురుగాక!

భారతబాల భక్తినిహార సమాజము :

ఈనెల 24-న తేదీ ఆదివారము చుధ్యార్హము 8½ గంటలకు జాబ్బిటపును సమీపమున్న రాచకర్ణవీధియందున్న ప్రైవేటుసమాజమందిరము (1 నెంబరు) సమాజము వారి యాజమాన్యముక్రింద స్త్రీల బహిరంగ సభ జరుగును. రామానుజమూర్తి, శేషతాయారమూర్తి గార్లు భక్తి, భక్తులు అను అంశములను గూర్చి ప్రదిక్షమును, తెలుగును ఉపన్యసింపెదరు.

ఆదివారమున 8, 9 గంటలకును సమాజమందిరమున పండిత విశ్వనాథమ్యురంగు భక్తినిహూర్తి తెలుగున ఉపన్యసింపెదరు.

మోహినీ త్రైలము:— స్త్రీ పురుషులు వారు

టకు యోగ్యమైనది. మెదడుకు చలువజేయును. వెండ్రుకలు రాలకుండును. వెండ్రుకలు నునుపు జేరును. సువాసన గలిగియుండును. 0-12.0

అన్నిజాతులకును యోగ్యము. 108 రుపాయలకు, 108 రుపాయలకు, 108 రుపాయలకు, 108 రుపాయలకు.

AMRUTANJAN
BEST INDIAN PAIN BALM.

PRICE ANNAS 8 PER BOTTLE

SOLD EVERYWHERE.

Our Catalogue sent free on application.

AMRUTANJAN DEPOT,
Bombay & Madras

ప్రజాభిప్రాయములు

వ్యాసలేఖకులకు సూచన

వ్యాస లేఖకులలో కొందరు తాము పంపు వ్యాసములను పత్రికాకార్యాలయమునందలి ఉద్యోగుల పేరిట పంపుటయు, కొందరు మేనేజరు జాఖకు వ్రాయవలసిన జాబులను సంపాదకునకు, సంపాదకునకు పంపవలసిన జాబులను మేనేజరునకునకు పంపుటయు వాడుకగ వచ్చుచుండుటలను వారు పంపిన జాబులను వెంటనే ప్రకటించుటకు మీరేకుండపోవుచున్నది. పత్రికయందు ప్రకటితముకావలసిన వ్యాసములను వృత్తాంతముల నికముందు లేఖకులు సంపాదకుని పేరిటను చందాలు మున్నగు వానికి సంబంధించిన జాబులను మేనేజరు పేరిటను పంపుటకు ప్రార్థితులు. చాలు భారతములకల దీర్ఘ వ్యాసములు పంపువారి జాబులు ప్రకటితములు కాజాలవు. లేఖకులు జిలుగువ్రాతలు మాని, అక్షరములను విడదర్చి కాగితమున కొకవైపున నీరాతో వ్రాసి పంపవలయును. జాబులందు గ్రామము తాలూకా జిల్లాల పేరులను తప్పకుండ వ్రాయవలయును. కొందరు గ్రామ పేరును మాత్రమే యడవారించెదరు. కొందరు మాత్రమే మని మాత్రమే వ్రాసి యూరకుండురు. కావున లేఖకులు తమ గ్రామము తాలూకా పేర్ల నైనను వ్రాయుట ముఖ్యము. ప్రకటించుటకు మీరేని వ్యాసములను తిరిగి పంపు బాధ్యతను సంపాదకులు వహించజాలరు.

పెద్దాపురము విలేఖకుడు; రాజమహేంద్రవరము సి. ఎల్. ఎస్. రావు; సోమిచ్చి ప్రకటించుకొనుడు. కలకత్తా; ఆంధ్రుడు; విజాబునందు సంతకముగాని చిరునామాగాని లేదు. పోతూరు శ్రీమోహిలాపి; సంతకములేదు. ఏలూరుకడ పుట్టు; గన్నవరం జార్జి కార్మి నేను క్లబ్బు; ప్రకటించలేదనుట చింతించునామ:—సంపాదకుడు.

భారత రాజ్యావారము

ఆంధ్రనామకులకు నిర్దేశి.

ఆర్యా! ఆర్యావర్తమున కంతకును సంబంధించిన స్వరాజ్యము దాని ప్రజా సామన్యమునకు బోధపడదుట యందులకై యంగ్లాండునకు బ్రముఖులగు నాయకుల నొకడ నాంగ్లోజన మొనర్చుటకు బంపుట యను ననర్హకర్తవ్యము మన యాంధ్రదేశీయులకును జేయవలసిన కార్యమే కదా! ఈ కార్యము నిర్వహించుటకే కొందరి మహా పురుషుల బేరొని వారిని బంపించుటకు బందరు మొదలగు పురములందు గొంత యలజడి జరుగుచున్నది. ఈ కార్య మొక పురుషునిచేగాని యొక పురుషునగాని నిర్వహించు బడనేరదు విషయము నిర్వివాదాంశము. నుటియు నొకటి మన దేశమునంగల యితర రాజధానుల కంటె నధికముగ మన యాంధ్రరాజధాని యొనర్పవలసిన కార్యములు భారతములై యొకటి రెండొకటిగా నున్నవి. మొన్న మొన్న కాసనరిగొండభోమాఖిల శర్రుగాను ప్రతిపాదించిన భాషాప్రయుక్త గాష్ట్రీనిర్మాణకార్యమును బ్రతిఘటించుటలో జిన్నా మొదలగు నితర గాష్ట్రీయుల మండిన భావము బట్టబయ్యలేనిదిగా. అట్టి తిగ్మానము మన యాంధ్రులకొరకుమాత్రమేగాక హిందూదేశమున కంతకును సమన్వయింపబడియున్నది. ఆ విషయము ప్రత్యక్షముగ బాధ నొందుచున్న మనకు, కన్నులులకు, ఓర్పులకు, మహా రాష్ట్రాలకు దక్కదక్కినవారిల కెల్లరకు దెలియనివిషయమగా నేయున్నద నటుల తిశయొకటి కానేరదు. అట్టివోనిభాషాప్రయుక్త గాష్ట్రీ నిర్మాణ మను మహావిషయముకొరకు ఆంగ్లోజన మారంభించుటలో ప్రథములమనియెట్లు గౌరవకష్టము లొనైతిమో మిట్టే యీ విషయము స్వరాజ్యప్రధానాంగననియు భాషాప్రయుక్త విభజనను బడయనిదే స్వరాజ్యమునకు బూర్తియందదని యు హిందూదేశమున కంతకును నాటి ప్రజాసామన్యమునకు సహితము తెలియునట్టి యిట్టిది సిద్ధించునటకు. నాంగ్లోజన మొనర్చి యదాగి కంతకు నాంగ్లకు శ్రేయము పొందవలసిన వారని నాయభిప్రాయము. ఆంధ్రోద్యమమే భాషాప్రయుక్త గాష్ట్రీ నిర్మాణమున గూర్చిన యంద్యమముగా హిందూదేశ సంతయు ప్రముఖులగు మన నాయకుల సంబంధించుట గూడ విధిగా నిందులక చేయచున్నది. ఈ కార్యములు రెంటికని విశేషముగ ద్రవ్య సహాయముండవలయు ననుట కడుంగడు నిక్కము. ఈ ద్రవ్యము ప్రాగుబడు టెట్లు? ఈ విషయమే బహుశః రేపు ఆంధ్ర జాతీయ సభా సమావేశమున జర్మింపబడును. అయినను నీ విషయము కేవలసభలన గానేరదు. మధ్య పరగణాలలోను బీరగల్లులోను లోకమాన్య తిలకగా రొంగు చున్న కార్యము. తిలకింపుడు. నాల్గవినములలో మూడువందలమైళ్లు ప్రయాణము తొంబదివేలయంది సభ్యుల కుపవాసములు ముప్పది యైదువేల రూప్యములు స్వరాజ్యసమితికి సంపాదనమును జరిగింపబడినది. ఈ కార్య మొక్క తిలకనే సాధ్యము. బీరగల్లులోనే జరుగబడును, అది ద్రవ్య చెంద నక్కరలేదు. మన యాంధ్రదేశమునందు లోకమాన్య తిలక గారు లేకపోయినను ఆ కార్య మొనర్ప జాలు, దేశవాసులు బన్నారు. ఆంధ్ర ప్రవీణా మహాంధు మా! న్యాపతి కు బ్యా రావు పంతులుగారున్నారు. ఆంధ్రదేశము నందు జన్మించిన గోఖలేనదగు కొండా వేంకటప్పయ్యకుండులు గారు. భావమునచ్చినది మొదలు నేటికరకు దేశసేవయే పనిగా నిర్వహించుచున్న నాయకు లెందరో కలరు. వారలెవ్వరైనను నడుముగట్టి అహంస్మియు, మన యాంధ్రదేశమంతయు నొక పారి ప్రజాసామన్యమునకు విషయము బోధపడదుకొనుచు సంచార మొనర్చినవో గావలసిన ద్రవ్యము వచ్చితినను. దేశ మట్టిస్థితికి రాలేదనియు ఆబోయంతయును జరుగజాలదనియు నిస్పృహవహింపదగు కాలము గతించినది. అటు రక్షాదగు ప్రతిపాదనకి దేశము, దరిద్రము, బాధలు, స్వరాజ్యము మొదలగు ముఖ్యవిషయములు తెలిసియే యున్నవి. ఎటువచ్చినను నాయకుడగు నొక స్వాధ్యత్వాగి కార్యవరణ దక్షుడగు, ప్రజావిశ్వాసపాత్రుడగు బహుశః రెండు యిట్టిది అని నిరూపించినంతమాత్రమున స్వల్పవత్తు మనదేశము నందును గురియునదియే నానిశ్చయము. కాలకారణ మొనర్చిన లాభములేదు. మినమేమయు లెక్కపెట్టుచు గూర్చుండిన వచ్చుచుండు మామగును. కష్టించినగాని లాభ మేకృషియందును రాదు. ఇంగ్లాండునకు గొందలు పోవలెను. ఇండియా యంతయు గొందలు సంచార మొనర్చవలెను. నాయకులనిపించు కొను స్వాధ్యత్వాగులు ఆంధ్రదేశమునందు సంచార మొనర్చి మైరెండు పనులు నిర్వహించబడుటకు దగిన ద్రవ్యము సచుకూర్చులెను. జమీదారులు, భరితులు తమ సహాయము మానినను బ్రజాసామన్యమే యంతకు వేయిరెట్లు సహాయ మొనర్పగలరు. రెంటుకోట్లకు మించిన జనాభాగల యాంధ్రదేశములోని ప్రజాసామన్య మొనర్చు సహాయమే సహాయము. అద్రాని స్వీకరించుటకు నాయకులు ప్రయత్నింతురని నమ్ముచున్నాను.

ఆంధ్రుడు

స్నేగుజ్వరము.

విజయనగరమునుండి తాతా రామయ్యరై వైద్యగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు. స్కో. ప్రజాశాలించ దైఖిల్యం జ్యోత్సితం శిరోవ్యధా. శ్వాసశ్లేష్మస్థబలం హీనం నిద్రాస్థుపత్తిద్రమా. నిస్సర్వంచైవ శుష్కాంగమరుచిస్తిక్తజిహ్వాతా. కపాలేక్షణమోశ్మిమః శేత్రే శూలంచ కంపనమ్. కరపాదభలం శీతం పూర్వజన్మకృతేచ. ప్రజాపితవ పాపేన.....వీరవిక్రమనామకమ్. ఈ స్కోకమునుబట్టి చూడగా మహామతి చెప్పుచున్న లక్షణములు గనబడుచున్నవి. వీరవిక్రమరసము అను నామధమున నేలించినయెడల స్నేగురోగపీడితులు ఆ నేకులు బ్రతుక వచ్చును నమృతము గలదు. ఇందువిషయమై యాయాచ్యేన, ఆంగ్లేయవైద్య మహాశయులు బాగుగ యోచించి బాగున్నవని లోచింపును వారి యభిప్రాయములను లోకోపకారార్థమై ప్రచురించుటకు నేడుచున్నాను. వీరవిక్రమ రసము. శుద్ధి చేయబడిన, గసము, వెలిగారము, గంభకము, ముడిడివిట్టులు, పైంధన లవణము, పిళ్ళలియాలము, ఇంకున, నీని సమభాగములను మార్చించి షోలాయంత్రమున పవనముగానించి (ఒకయోమము) విదప పండిత్తులుచే భావనచేసి గుంజా మాత్రము కొంకిపిప్పలి మిరియూలు లవంగములకి నాయము అను పానముతో యిచ్చుకోవలెను. విర్ణలకు. ముసగ పేరపట్ట, ఆనాలు, నీలి మాటి లేవనము చేయవలయును.

మదరాసు కార్పొరేషను

నోటీసు. (1086)

1918-వ సంవత్సరం మార్చి నెల 1-వ తేది శుక్రవారము సాయంత్రము 5-15 గంటలకు రిఫ్ఫర్భవనమున కార్పొరేషన్ వారి స్పెషలు మీటింగు జరుగును.

విషయములు.

1918-వ సంవత్సరం జనవరి నెల 21-వ తేదిన కార్పొరేషనువారు తాము చేసేకొన్న తీర్మానము ప్రకారము బడు లడిగిన 9 లక్షల రూపాయలను ఇచ్చుటకు మీరు లేదని గవర్న మెంటు వారొసంగిన ప్రత్యుత్తరమును, కార్పొరేషనువారి పరిష్కారము స్వాగతించు కమిటీ విషయములను చర్చించెదరు.

మదరాసు కార్పొరేషన్ } జె. సి. మొలోని, }
20-2-1918. } ప్రెసిడెంటు.

నోటీసు. (1075)

గోదావరిజిల్లా కాకినాడ తాలూకా ప్రస్తుతం ఉండూరు కాపురస్తులు శ్రీ రాజా ఇనుగంటి వెంకటరాజగోపాల రామ సూర్యప్రకాశరావుగారి తా. పెద్దాపురం తాలూకా రాగంపేట గ్రామం తా. సామర్లకోట పెద్దాపురమునకు నుధ్యును ఉండుటకు అంటుమామిడి తోటయొక్క యీసంకల్పరపు ఫలము 22, 23 మార్చి నెలలో నోట ప్రదేశమందు ఏలము పాడుచున్నాము. కాబట్టి వలయువారు సదరు ప్రదేశమునకు దయచేసి ఈనెలన వగుతులకు లోబడి పొడవయ్యును.

వరతుల వివరము.

- 1. సుమారు య 80 ల విస్తీర్ణముగల తోటలో ఉండు కున్న ఎన్నిక గల పలువిధములగు అంటుమామిళ్ళున్న జీడిమామిళ్ళున్న మాత్రమే (తక్కిన ఫలవృక్షములు గాక)
- 2. సుమారు రెండువేల అంటుమామిళ్ళున్న ఒక వెయ్యి జీడి మామిళ్ళున్న.
- 3. సాదరలచినవారు రెండువందలరూపాయలు ధరావతు ఇచ్చి పొడవలెను.
- 4. పాట భూయవరువున్న వారు ముచ్చిలికాతోపాటు సగముసామ్యు ఇచ్చి వేయవలెను.
- 5. తక్కిన సగము సామ్యున్న చెట్ల కాములు కోయటకు పూర్వచందు చెల్లించవలెను.
- 6. పాట కాలముందు ధరావతు ఇచ్చిన వారిలో భూయవరువుకొనిన వారి సామ్యురప్ప తక్కిన వారి సామ్యువాపను చేయబడును.
- 7. తగు సంజాయిషీ యింకా కావలసినవారు యీ దిగున వ్రాయబడిన వారికి వ్రాసి కనుగొనవచ్చును. కె. రామచంద్రరావు గారు, ఉండూరు } హుజూరు సిరక్తదారు }
ఉండారు } ఆఫ్ గెల్లప్రోలు ఎస్టేటు, గోదావరి. }
9-2-18 } క్యాంపు: సామల్కోట.

యుద్ధపటములు గల పుస్తకము ఇనాము.

ప్రసిద్ధిచెందిన రాజవైద్య పండిత ఎమ్. కె. శేషచార్యులవారి నకలవిధ జ్వరములను సంహరించగల జ్వరమురారి అను ముక్తల సీసా 1 తెప్పించుకొనునారికి వైపు ప్రకము ఇనాము. 12 మాత్రలు గల సీసా వెల 0-14-0. (416) ధర్మవైద్యశాల, 2/104 నారాయణ మొదలిబిడ్డ, మద్రాసు.

అమృతమునకు త్వరలో గానున్నవి.

శ్రేణులేని ప్రింటింగు కాగితములు 9, 10, 12, 14, 16 పాపుల డిమ్యు. శ్రేణులేని వెయింటింగు కాగితములు డెయిన్ కాపర్ 82, 86 పాపులది కావలసినవారు యు 100 వ, యు 10 లు అడ్వాన్సు చెల్లించి అడ్వాన్సు కిచ్చును చేయించుకొనవలయును. బహుళలో నుండు తిమ్మనాధుల ప్రకారము అమృతమును. (1003) ఎస్. పి. నాగభి అంకుకో, మద్రాసు.

ఆర్థిక విజ్ఞాన సా

శివరముగు వివరినతరువాత ఆర్థికశిల్పి. తయ్యముల బహుళమును కుటించిన కార్మియు వర్ష ప్రంధరత్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, వి.వి. తిమ్మనాథ చక్రినిగ్రంథము వెల 35. 0-0-0. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము సొమ్మ కాపు 213, మద్రాసు.

సుందరము ! స్వదేశీయము !! ఉపయోగము !!!

అందమైన 1918 క్యాలండరు

ఫిబ్రవరి 28 తేదిలోపు అమృతాంజనము దీపావళి రు.5 ల మందును నొకేసారి గొనువారలకు ఒక క్యాలండరు ఉచితముగ పంపబడును.

ఇతరులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఫర్ములు నెం. 0-5-0.

వి. పి. గ కాక, ముందుగా చీట్లు పంపినవారికి క్యాలండరు చేరకున్నచో మా బాబుదారి యుండదు. కొలది ప్రతుల మాత్రమే ముద్రింపబడినది. ఆకాభంగము గలగతుండుటకు త్వరపడట యుక్తము.

తామరతైలము	గజ్జికీతైలము	మోహినీతైలము
డబ్బీ 1-కి 0-6-0	డబ్బీ 1-కి 0-4-0	సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధావధిము

చక్కని డబ్బీలో పెం ధా. 0-కి-0 ; డబ్బా 1-కి నూ. 5-4-0

పోస్టుఫర్ములు ప్రత్యేకము. అన్ని చోట్లలో విక్రయింపబడుచున్నది.

అమృతాంజనం సి పో,

109, ఫోరోస్టా, బొంబాయి.

6, తంబు శెట్టిపేటి, మదరాసు.

శ్రీరేణులయిన గోపాలకృష్ణ గోకాకాక చక్ర

రంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0.

వి. పి. ఫర్ములు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

పోస్టు బాక్సు 212 మదరాసు.

ఆంధ్రోద్యమము.

మొదటి యై దాండ్ర మహాజన సభలయందలి సన్మాన సంఘాధ్యక్షుల, సభాధ్యక్షుల, యువసన్మానములు, వారి చిత్రపటములు, సభా తీర్మానములగుట. పెం ధూ 1-కి-0. పోస్టేజీ వేలు ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబు శెట్టిపేటి, మదరాసు.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐబోడిక సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

అపరిమిత రక్తములన జనించు బాధ్యములకు కిరీటునువంటి మందు. దురుపులను, మచ్చలను, గండములను శుభిండ్లు, ప్రాతనిద్రలను అన్ని విధములనల గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి కత్తివంతమైన కత్తుల ప్రకారిణి

(23)

బాధాపీడిత-ర్మగులకు గుణ మిచ్చుట నిస్సంకోచము, సహజమైనను చుట్టూకప్పునను అన్ని విధములైన బాధములను పోగొట్టును. కిరీటునందలి సాదరగదోవములను, ముంబద్ధమును కార్మణ్యమును పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరుచును. కిరీటాలోగ్యమును గలుగజేయును. 16 కోపాలవర వండటకు 4 కోస్తుల బుట్టిలో అమ్మబడును.

పోస్టుబాక్సు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనస్వాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144, No. 2, BOMBAY.

వికబాహిరిని ప్రశంస

విక బాహిరిని అపూర్వ విరచితము

పెం 0-4-0 పోస్టేజీ అధికము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబు శెట్టి పేటి, మదరాసు.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యార్థి ప్రవృత్తి.

అది త్రియంక కట్టకుండి రామలింగారెడ్డి గారిచే తయారబడినది. పెం 0-4-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

శ్రీమదాంధ్ర బహిష్కరణము

(వ ద్య కా వ్య ము)

వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణములలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టినది? మలభేదము లేక కలిగి? ఆచారవ్యవహారము లెట్లున్నాయో? ఈ జనులగు నిషాదులు లెన్నియో లెన్నియును నివసించుచున్నారో గొప్పవారి గ్రంథమునై మంచి యభిప్రాయములన్నియున్నాక ప్రతి మిగుల ముఖ్యము. కవి యటలు అత్యుత్తమ ప్రతిభాగ్రమున్నది. పెం 0-4-0. కచ్చులు చేరే.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము, శాంతిపర్వము, 2000 పద్యములకులపు. సుందరమైనది అమృతాంజనము, పెం 0-4-0. పోస్టుబాక్సు నెం. 212.

(23) బనసుంది తెలుగునకల్.

తెలుగు కవిత్వము, ముద్రించిన పుస్తకము, పెం 0-4-0.

తెలుగు గ్రంథములు

నవలు:— 1. అమృతవల్లి 1-4-0, 2. మంజువతి 0-10-0, 3. జగన్మోహిని 0-8-0, 4. ఇందిరావసుంధరము 0-8-0, 5. రంగరాజు 0-12-0, 6. కళావతి 0-12-0.

జీవితచరితములు:— 1. రామతీర్థస్వామి ఎం. పి. 0-8-0, 2. శివశివస్వామి 0-8-0, 3. గోవింద 0-8-0, 4. రాణదేవి 0-8-0, 5. శార్దూలచక్రవర్తి 0-8-0, 6. విదవ బార్డిచక్రవర్తి 0-8-0.

అన్ని తెలుగు గ్రంథములు ఒకేపర్యాయము లొనవారికి పోస్టుఫర్ములు పేపే భరించెదము. (982-409)

ఎం. ఆర్. కృష్ణారావు అందు కో, నెల్లూరు.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్కు-డిపో, మాంటు రోడ్, మదరాసు.

ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకములన్నియు వ్యాపకమైన పెంప దొరుకును. వ్యాపకము ఉచితము.

డాక్టర్. అనంబ-లక్ష్మీకవి, పి. పి. ఎం. లి. పి. ఎం. (982-409)

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయావధములు

బృహత్ మంజుషాదిక్వధ

రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రశస్తమైనది. 1 పౌను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రపథ గుటి

మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వానవలేహము

దగ్గునకు మంచిమందు. 1 పౌను సీసా రు 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లేయభాషలో జరుపవలయును.

జాండూ ఫార్మ్యూటికల్

వర్సు

అయుర్వేద యావధముల జేయువారు బొంబాయి నెం 18.

The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13

అమృతార్ణవ అవలేహ్యము.

ఈ అవలేహ్యము రక్తమును శుద్ధిచేసి బలమును కలిగించి కాళ్ళకును అనునగును. 212 ఆలోగ్యమును కలుగ జేసి అయుర్వేద్యుని యిప్పించును. ప్రస్తుతము శాకభక్షిగాము అను పుస్తకమునకు ప్రాసిన తపాల భిక్షు లేకదా ఉచితముగా పంపెదము నైద్యశాస్త్ర మునిశంకర్ గోవింద్, ఆశంకర్ గూ కౌషధాలయం, 157, బ్రాడ్వే, న్యూఢాను.

301 పాళ్యపు వేంకటాచల 594

వండితులవారి సిద్ధావధములు.

యోగ్యతాపత్రములు.

మ॥ రా॥ డాక్టర్ ప్రభాకర్ ఫెలో ఆయుర్వేదిక్ యూనివర్సిటీ, గ్రాజుయేట్. ఎస్. జి. ఇన్స్టిట్యూట్, బండ్రా కన్ సల్టింగ్ కమిటీ ఎగియర్ వేక్. నం. 2. బొంబై, పిరు ప్రాసినది. తమ "లోకాయుషార కస్తూరి మాత్రాలను, ఉపయోగించుటవలన, క్యాసోవ్యాసముల వ్యత్యాసము, అజీర్ణము, మలబద్ధము, ప్రక్కనోప్పి, కడుపునొప్పి, అవ్వా కజ్వలము, పిత్తసంబంధరోగము, చిట్టల యెముక వాతముల న్నియు, గుణుయ్యెను, రుచివర్ణము ప్రతీదియు వచ్చురోగు లకు, నీకస్తూరి మాత్రలనే, స్వదేశీ వైద్యులు ముఖ్యముగా నీయవలయు నని శిఫారసు చేయుచున్నాను.

మ॥ రా॥ పి-ఎస్-అయ్యరరావ్, సీనియర్ సర్జన్, స్పానిటరీ కమిషనర్, మైసూరు గవర్న మెంట్; పిరు ప్రాసినది. "లోకాయుషార కస్తూరి మాత్రాలను నే నుపయోగించి యున్నాను.

పండితులు వారిచే పత్రికయందు ప్రచురపరచినట్లే ఆశోక్కుష్మమగు, గుణులను ఈమాత్రలు గలిగి యున్న నని నేనుచెప్పట కానందభరితుడ నగుచున్నాను.

వైద్యకాలలో వశేకవిధము లగునట్టియు సుపయోగక రములగు కిర్వాటక మాలికలనుండియే యావధములను నయారు చేయుచుందురు."

విజ్ఞప్తైన యావ్యాపార గురువులు, ప్రతి సీసామందును జండును; మంచి తినికొనవలెను.

అనుసానపురము, ప్రతిసీసానో గూడి యుండును. 260 మాత్రము సీసా 4 అణాలు, మాత్రము.

6 సీసాల పోకసారి తిప్పించి సీసా 1-8-0

12. సీసాల పోకసారి తిప్పించి 3-12-0

25. సీసాల పోకసారి తిప్పించి 5-0-0

సమస్త రోగములకు మానవ్య అనురక్తము యొక్క విశేషములను దొరుకును.

వినియోగము:— శ్రీ సీతారామ వైద్యశాల, మైసూరు.